

هو العادل  
العدل اساس الملك

# دستور العمل دادرسی مالیاتی

مرکز دادرسی مالیاتی

نگارش چهارم

تیرماه 1403

## فهرست

..... فصل اول- تعاریف

..... فصل دوم: کلیات

..... فصل سوم: مدیریت و تشکیلات هیات های حل اختلاف مالیاتی

..... نحوه انتصاب مدیران دادرسی و وظایف آنها

..... نحوه انتخاب و انتصاب نمایندگان هیات

..... استقلال هیات های حل اختلاف مالیاتی

..... فصل چهارم: ترتیبات ثبت اعتراض و دعوت به جلسه هیات

..... نحوه تسلیم مدارک و مستندات توسط مودی

..... نحوه ثبت اعتراض توسط اداره مالیاتی

..... تعیین زمان تشکیل جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی و ابلاغ آن

..... نحوه تغییر زمان و تجدید وقت جلسات هیات حل اختلاف مالیاتی

..... اولویت در تعیین زمان تشکیل هیات حل اختلاف مالیاتی

..... فصل پنجم: ترتیبات تشکیل هیات حل اختلاف مالیاتی

..... نحوه تعیین نمایندگان هیات حل اختلاف مالیاتی برای رسیدگی به پرونده مالیاتی

..... شرایط رسمیت هیات حل اختلاف مالیاتی

..... شرایط انتخاب مجریان قرار کارشناسی

..... ارسال پرونده مودی به هیات حل اختلاف مالیاتی

..... افراد مجاز به حضور در هیات حل اختلاف مالیاتی

..... موارد منع نمایندگان از حضور در هیات حل اختلاف مالیاتی

..... نحوه عمل در صورت احراز موانع برای حضور در هیات حل اختلاف مالیاتی

..... فصل ششم: ترتیبات رسیدگی در هیات های حل اختلاف مالیاتی.....

..... ترتیبات رسیدگی در اجرای ماده 238 ق.م.م و ماده 48 ق.م.ا.....

..... قرار کارشناسی و ترتیبات صدور آن.....

..... فصل هفتم: اظهار نظر هیات های حل اختلاف مالیاتی.....

..... انواع اظهار نظر.....

..... فصل هشتم: صدور رای با قرار.....

..... انشای رای/قرار.....

..... فصل نهم - سایر.....

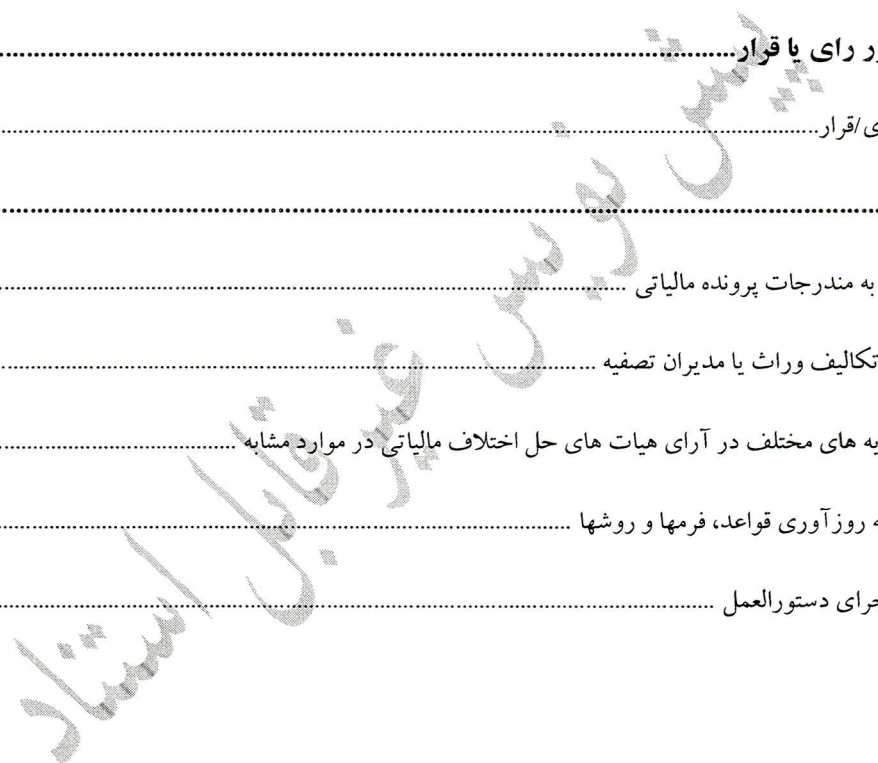
..... دسترسی به مندرجات پرونده مالیاتی.....

..... حقوق و تکالیف وراثت یا مدیران تصفیه.....

..... اتخاذ رویه های مختلف در آرای هیات های حل اختلاف مالیاتی در موارد مشابه.....

..... تعیین و به روز آوری قواعد، فرمها و روشها.....

..... ابلاغ و اجرای دستورالعمل.....



## فصل اول: تعاریف

ماده 1- در این دستورالعمل عبارات مذکور در این ماده در معانی مشروح زیر به کار رفته اند:

- 1- ق.م.م: قانون مالیاتهای مستقیم مصوب 1394/4/31
- 2- ق.م.ا: قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب 1400/3/2
- 3- سازمان: سازمان امور مالیاتی کشور
- 4- هیات حل اختلاف مالیاتی: هیات سه نفره حل اختلاف مالیاتی که مطابق مقررات ماده 244 ق.م.م برای رسیدگی به اختلافات بین سازمان امور مالیاتی کشور و مودی تشکیل می شود.
- 5- مرکز دادرسی: مرکز دادرسی مالیاتی که در اجرای تبصره (8) ماده 244 ق.م.م تشکیل شده و وظیفه مدیریت و نظارت راهبردی مدیریت های دادرسی در سطح کشور را برعهده دارد.
- 6- رئیس مرکز دادرسی: بالاترین مقام مرکز دادرسی مالیاتی است که در اجرای تبصره (8) ماده 244 ق.م.م اختیارات و تعهدات مرتبط با انجام وظایف مرکز دادرسی مالیاتی را به موجب قانون عهده دار بوده و از سوی رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور منصوب و برخی از اختیارات از سوی رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور نیز به او تفویض می گردد.
- 7- مدیریت دادرسی: واحدهای دادرسی که در اجرای مقررات تبصره (8) ماده 244 ق.م.م متناظر هر اداره کل امور مالیاتی، مستقل از ساختار اداره کل برای مدیریت و پیگیری امور مربوط به برگزاری هیات های حل اختلاف مالیاتی و نظارت بر عملکرد نمایندگان هیات های مذکور تشکیل می شود. ساختار مدیریت دادرسی بر اساس پیوست یک این دستورالعمل بوده و جزء لاینفک آن است.
- 8- مدیر دادرسی: عضوی از مدیریت دادرسی است که از سوی رئیس مرکز دادرسی مالیاتی منصوب می شود و اختیارات و تعهدات مرتبط با انجام وظایف مدیریت دادرسی مالیاتی در اجرای مقررات تبصره (8) ماده 244 ق.م.م به شرح این دستورالعمل از سوی رئیس مرکز دادرسی مالیاتی به او تفویض می گردد.
- 9- نماینده: هر یک از سه عضو هیات حل اختلاف مالیاتی که وفق بندهای (1) الی (3) ماده 244 ق.م.م توسط مراجع ذیربط تعیین و منصوب شده اند.
- 10- مودی: نلیه اشخاصی که بر مبنای قوانین مالیاتی (اعم از ق.م.م، ق.م.ا، قانون پایانه های فروشگاهی و سامانه مودیان) یا سایر قوانین (اعم از قانون بودجه، قانون برنامه پنج ساله توسعه کشور و...) از آنها مالیات، جرائم یا حقوق و دیون دولتی مطالبه می شود یا مکلف به پرداخت مالیات دیگران می باشد یا پرداخت مالیات دیگری را تعهد یا ضمانت کرده باشد یا بر اثر خودداری از تکالیف قانونی مشمول جرائم مالیاتی شناخته شده است. در مواردی که نماینده مودی یا وکیل قانونی وی به نمایندگی از مودی اقدام نماید، در حکم مودی تلقی می شود.

- 11- ابلاغ: ابلاغ اوراق مالیاتی و فقه، مقررات فصل هشتم باب چهارم ق.م.م و دستورالعمل ابلاغ الکترونیکی
- 12- سامانه دادرسی مالیاتی: سامانه یچپارچه در اجرای مقررات موضوع تبصره (5) ماده 50 قانون دائمی مالیات بر ارزش افزوده که امکان اجرای الزامات قانونی ماده مذکور را در فرآیند دادرسی مالیاتی فراهم می نماید.
- 13- مجری قرار: مامور مالیاتی است که بنابر احکام صادره از سوی رییس مرکز دادرسی مالیاتی یا مدیر دادرسی بر اساس تفویض اختیار صورت گرفته، وظیفه دارد تا مواردی را که اختلاف مالیاتی در قرار صادره مقرر نموده اجرا نماید و ظرف مهلت مقرر به هیات صادرکننده قرار ارجاع دهد.
- 14- دبیر هیأت: اشخاصی که بنابر احکام صادره از سوی رییس مرکز دادرسی مالیاتی یا مدیر دادرسی بر اساس تفویض اختیار صورت گرفته، وظیفه دارد انجام امور مربوطه به تشریفات و ترتیبات تشکیل جلسات هیات حل اختلاف مالیاتی، ثبت لوایح طبق دستور هیات حل اختلاف مالیاتی یا مدیر دادرسی مربوطه، ثبت آرا در سامانه های مربوطه و اخذ امضای آرای صادره را برعهده دارد.
- 15- دبیرخانه هیاتهای حل اختلاف: واحدی تحت نظر مدیر دادرسی می باشد که وظایف مرتبط با دادرسی نظیر هماهنگی جهت برگزاری جلسات هیاتهای حل اختلاف مالیاتی، تعیین نوبت، دریافت لوایح، ایجاد دسترسی نمایندگان هیات به پرونده های مالیاتی مورد رسیدگی و بطور کلی امور داخلی مربوط به هیاتهای حل اختلاف مالیاتی را عهده دار است.

## فصل دوم: کلیات

- ماده 2 - دستورالعمل دادرسی مالیاتی، مجموعه اصول و مقرراتی است که در مقام رسیدگی به امور مالیاتی و کلیه دعاوی مرتبط با مالیاتهای مستقیم، مالیات و عوارض ارزش افزوده، سایر مالیاتها و عوارض و دیونی که سازمان مطابق ق.م.م، ق.م.ا و سایر قوانین موضوعه مکلف به تعیین یا مطالبه یا وصول آن گردیده، به کار می رود.
- ماده 3 - هیات حل اختلاف مالیاتی نمی تواند به دعاوی و اختلافات رسیدگی کند مگر اینکه مودی یا اداره مالیاتی یا وکیل یا نماینده قانونی آنان رسیدگی به دعاوی و اختلافات را برابر قانون درخواست نموده باشند یا به موجب مقررات در حکم معترض تلقی شده باشد.
- ماده 4 - آرای هیات های حل اختلاف مالیاتی قطعی است مگر در موارد مقرر در این دستورالعمل یا در مواردی که به موجب قوانین قابل تجدیدنظر باشند.
- ماده 5 - در رسیدگی هیات های حل اختلاف مالیاتی مواردی که در این دستورالعمل پیش بینی نگردیده یا در ق.م.م و ق.م.ا احکامی برای آن تعیین نگردیده، تابع قانون آیین دادرسی مدنی خواهد بود.

## فصل سوم: مدیریت و تشکیلات هیات های حل اختلاف مالیاتی

نحوه انتصاب مدیران دادرسی و وظایف آنها

ماده 6- مدیران دادرسی از بین ماموران مالیاتی که حداقل دارای 10 سال سابقه باشد با حکم رییس مرکز دادرسی منصوب می شوند.

ماده 7- وظایف مدیران دادرسی به شرح زیر است:

1. نظارت بر روند برگزاری هیات های حل اختلاف مالیاتی منطبق با مفاد ق.م.م،
2. تعیین وقت رسیدگی پرونده ها در هیات های حل اختلاف مالیاتی،
3. ابلاغ مقررات، سیاستها، رویه ها و قواعد ابلاغی توسط مرکز دادرسی یا سازمان امور مالیاتی حسب مورد،
4. فراهم نمودن ساختارهای اداری لازم برای تشکیل هیات های حل اختلاف مالیاتی در موعد مقرر،
5. انجام اقدامات اداری با مراجع مذکور در بندهای (2) و (3) ماده 244 ق.م.م جهت معرفی و حضور نمایندگان منطبق با مقررات ده مذکور،
6. نظارت بر حضور به موقع نمایندگان در موعد مقرر جهت برگزاری جلسات هیات های حل اختلاف مالیاتی در زمان تعیین شده وفق مقررات،
7. نظارت بر حسن اجرای قوانین مربوط توسط سایر کارکنان مدیریت دادرسی و حسب مورد گزارش موارد تخلف به مرکز دادرسی،
8. فراهم سازی بسترهای مناسب اداری برای صدور آرای هیات های حل اختلاف مالیاتی،
9. انجام اقدامات اداری برای صدور احکام نمایندگان هیات های حل اختلاف مالیاتی توسط مرکز دادرسی،
10. نظارت بر روند اداری دریافت اعتراض مودی در مدیریت دادرسی،
11. استخراج و ارائه گزارشات مورد درخواست مرکز دادرسی،
12. ارتباط با ادارات کل مالیاتی و انجام اقدامات اداری لازم در راستای دریافت و ارسال پرونده های مالیاتی مطروحه در هیات های حل اختلاف مالیاتی، آرای صادره توسط هیات های حل اختلاف مالیاتی و قرارهای کارشناسی صادره،



تبصره 4- چنانچه نمایندگان موضوع بندهای (2) و (3) بیش از سه جلسه متوالی یا چهار جلسه متناوب در یک سال از حضور در جلسات هیات حل اختلاف مالیاتی خودداری نمایند، حکم آنان لغو می شود. در اینصورت مدیر دادرسی اسامی و مدت عدم حضور نمایندگان را به مرکز دادرسی اعلام و رییس مرکز دادرسی مکلف است همزمان با لغو حکم نماینده مذکور، رونوشت ابلاغیه مربوط را جهت اجرای مقررات تبصره (7) ماده 244 ق.م.م برای دادگستری استان یا مرجع مربوط ارسال و موضوع را جهت معرفی نماینده جدید پیگیری نمایند. بدین منظور سامانه دادرسی می بایست به گونه ای طراحی گردد که میزان غیبت نمایندگان هیات حل اختلاف مالیاتی را گزارش دهد.

تبصره 5- لغو حکم نمایندگان می بایست ظرف هفت روز از تاریخ صدور به نمایندگان ابلاغ گردد و در غیراینصورت می بایست پس از گذشت مهلت مذکور، نسخه ای از لغو حکم صادره ظرف مدت یک ماه از تاریخ صدور حکم به دادگستری استان یا مرجع معرفی کننده نماینده ارسال گردد.

تبصره 6- در صورت اعتراض نمایندگان به لغو احکام صادره ظرف مدت سی روز از تاریخ ابلاغ یا تسلیم لغو حکم به مرجع صادر کننده حکم حسب مورد به شرح مقررات تبصره فوق، موضوع در کمیته ای متشکل از رییس مرکز دادرسی مالیاتی یا احدی از معاونین مرکز دادرسی مالیاتی، نماینده دادستانی انتظامی مالیاتی معرفی شده از سوی دادستان انتظامی مالیاتی به مرکز دادرسی و نماینده ای که از سوی مرجع معرفی نماینده مذکور اعلام می گردد، مورد بررسی قرار گرفته و رای صادره براساس نظر اکثریت، قطعی و غیر قابل تجدیدنظر است. جلسه بررسی اعتراض مودی می بایست ظرف یک ماه از تاریخ وصول اعتراض نماینده به دبیرخانه مرکز دادرسی مالیاتی برگزار گردد.

تبصره 7- تمدید احکام نمایندگان بند 2 و 3 پس از انقضای مهلت از سوی مرکز دادرسی با معرفی مجدد مراجع ذیربط قانونی بلامانع است.

تبصره 8- عضویت همزمان افراد در فهرست نمایندگان بندهای (2) و (3) ماده 244 ق.م.م ممنوع است.

تبصره 9- نمایندگان بند 2 و 3 هیات های حل اختلاف مالیاتی نمی توانند همزمان به عنوان نماینده قانونی یا وکیل مودی در جلسات هیات حل اختلاف مالیاتی شرکت نمایند.

تبصره 10- در رعایت اصل استقلال اعضای هیات حل اختلاف مالیاتی، نماینده بند 3 معرفی شده از مراجع ذیربط نمی تواند برای رسیدگی به پرونده مالیاتی همان مرجع ذیربط انتخاب گردد. در اینگونه موارد نماینده بند 3 می تواند از سایر مراجع بر اساس انتخاب مودی یا از مرجع مرتبط با فعالیت یا موضوع مالیات مورد رسیدگی، وفق مقررات بند 3 ماده 244 ق.م.م انتخاب گردد.



تبصره 11- نمایندگان بند 3 صرفاً می توانند از سوی یکی از مراجع مشخص شده در بند 3 ماده 244 ق.م.م معرفی گردند. در صورت معرفی نماینده بند 3 از سوی چند مرجع، اولین مرجعی که وی را به عنوان نماینده بند 3 ماده 244 ق.م.م معرفی نموده باشد ملاک عمل مرکز دادرسی مالیاتی بوده و سایر درخواستها بلااثر خواهد بود.

تبصره 12- نمایندگان بند 2 و 3 ماده 244 ق.م.م پس از صدور حکم از سوی مرکز دادرسی مالیاتی امکان برکناری ندارند مگر در صورت رخداد شرایط مقرر در تبصره 7 ماده 244 ق.م.م و مواردی که تخلف نماینده از سوی مراجع ذیصلاح قانونی احراز گردیده و از سوی دادستان انتظامی مالیاتی کتبا به مرکز دادرسی مالیاتی اعلام گردد.

#### استقلال هیات های حل اختلاف مالیاتی

ماده 9- هیات حل اختلاف مالیاتی در جمع آوری شواهد و دریافت و بررسی مدارک و مستندات، اظهارنظر یا صدور رای مستقل بوده و آرای آن صرفاً توسط مراجع تعیین شده در قانون قابل تجدیدنظرخواهی است. بنابراین دخالت سایر مراجع در هر یک از مراحل، در چارچوب مفاد ماده 264 و تبصره 2 ماده 244 قانون مالیاتهای مستقیم، فاقد وجاهت قانونی می باشد.

تبصره 1- در جهت صیانت از استقلال هیات های حل اختلاف مالیاتی، ارزیابی عملکرد، پرداخت حقوق و مزایا و تعیین حق الزحمه و پاداش نمایندگان هیات، کنترل ورود و خروج نمایندگان و کارکنان مرکز دادرسی، برعهده مرکز دادرسی است. بدین منظور می بایست احکام کارکنان و احکام نمایندگان هیات حل اختلاف مالیاتی از سوی مرکز دادرسی صادر گردد و امور کارگزینی و اداری نمایندگان و کارکنان با مرکز دادرسی است.

ماده 10- ساعات و ایام برگزاری و اسامی نمایندگان حائز شرایط جهت تشکیل جلسات هیات های حل اختلاف مالیاتی از سوی مرکز دادرسی مالیاتی تعیین می گردد. بدین منظور مدیر دادرسی مربوطه بر اساس تفویض اختیار صورت گرفته و با استفاده از سامانه دادرسی مکلف است بر اساس تعداد پرونده های مطروحه و سطح اهمیت آنها و سایر شاخصهای ابلاغی از سوی مرکز دادرسی نسبت به تعیین وقت و نمایندگان حائز شرایط اقدام نماید.

#### فصل چهارم: ترتیبات ثبت اعتراض و دعوت به جلسه هیات

ماده 11- در موارد زیر اعتراض مودی یا ادارات مالیاتی که حسب مورد در موعد مقرر تسلیم شده باشد، قابل طرح در هیات بوده و طبق ترتیبات این دستورالعمل مورد رسیدگی قرار می گیرد:

1. اعتراض مودی به برگ تشخیص یا مطالبه مالیات یا برگ اعلام نتیجه یا برگ مطالبه / استرداد مالیات و عوارض
2. اعتراض مودی به برگ مطالبه یا تشخیص جرائم
3. اعتراض مودی یا اشخاص ثالث ذینفع به عملیات اجرایی بابت وصول و اجرا

4. اعتراض به فرایند قطعیت مالیات و جرائم و حقوق و عوارض دولتی
  5. اعتراض مودی یا اداره مالیاتی به رای هیات حل اختلاف مالیاتی موضوع ماده 244 ق.م.م.
  6. درخواست اصلاح اشتباه محاسباتی در آرای صادره هیات های حل اختلاف مالیاتی
  7. اعتراض مودی به مطالبه سایر مالیاتها و عوارض موضوع فصل نهم ق.م.ا مصوب 1387/2/17 که تاریخ تعلق آنها پیش از 1400/10/10 باشد.
  8. درخواست اداره مالیاتی برای صدور قرار تامین
  9. درخواست مودی بابت جرائم مفاد تبصره ماده 37 ق.م.ا
  10. رسیدگی مجدد به آرای نقض شده توسط دیوان عدالت اداری یا شورای عالی مالیاتی
  11. اعلام موارد تخلف مودی به هیات حل اختلاف مالیاتی در اجرای ماده 9 قانون پایانه های فروشگاهی و سامانه مودیان نحوه ثبت اعتراض توسط مودی
- ماده 12- مودی می تواند اعتراض خود را با رعایت شرایط ماده 14 این دستورالعمل:
- به اداره مالیاتی تسلیم نماید و شماره اندیکاتور دریافت کند یا
  - اعتراض خود را در مهلت مقرر از طریق پست سفارشی یا پیشتاز با اخذ رسید ارسال نماید و رسید دریافت کند و توسط اداره پست به اداره مالیاتی تسلیم شود یا
  - از طریق سامانه الکترونیک، اعتراض خود را در مهلت مقرر ثبت الکترونیک نموده و شماره اندیکاتور دریافت نماید.
- تبصره 1- تسلیم اعتراض از طریق یکی از روشهای فوق کافی بوده و به منزله اعتراض مودی است.
- تبصره 2- اداره مالیاتی ذیصلاح برای دریافت اعتراض مودی همان اداره مالیاتی مطالبه و وصول مالیات (خدمات) مودی است.
- تبصره 3- اداره مالیاتی ذیصلاح برای دریافت اعتراض مودی به عملیات اجرایی پس از صدور برگ اجرایی، اداره وصول و اجرای مربوطه است.
- تبصره 4- اداره امور مالیاتی مکلف است اعتراض مودی را ثبت و رسید ارائه نمایند. در خصوص مواردی که اعتراض مودی از طریق پست ارسال می شود تاریخ تسلیم به پست در حکم تاریخ اعتراض به مرجع مالیاتی ذیربط محسوب می گردد.

تبصره 5- هرگاه اعتراض مودی توسط وکیل یا نماینده قانونی او یا ولی یا وارث یا وصی یا قیم تسلیم می شود، تصویر مدارکی که اثبات کننده سمت یا نسبت با مودی باشد به پیوست آن الزامی است.

تبصره 6- اگر مودی اعتراض خود را بدون ذکر دلایل اعتراض به ثبت رساند، از آنجا که طبق قاعده البینه علی المدعی، وظیفه ابراز دلایل اعتراض با مودی بوده که بدین نحو عمل نموده، اعتراض مودی مبنایی برای بررسی اعتراض در هیات های حل اختلاف فراهم نمی آورد مگر آنکه دلایل قانونی اعتراض خود را در مرحله رفع اختلاف با اداره مالیاتی موضوع ماده 238 ق.م.م یا در جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی اعلام نماید.

تبصره 7- به استناد ماده 97 ق.م.م هرگاه مودی از ارائه اظهارنامه مالیاتی در مهلت قانونی و مطابق با مقررات خودداری کند، سازمان امور مالیاتی کشور نسبت به تهیه اظهارنامه مالیاتی برآوردی براساس فعالیت و اطلاعات اقتصادی کسب شده مودیان از طرح جامع مالیاتی و مطالبه مالیات متعلق به موجب برگ تشخیص مالیات اقدام می کند. در صورت اعتراض مودی چنانچه ظرف مدت سی روز از تاریخ ابلاغ برگ تشخیص مالیات، نسبت به ارائه اظهارنامه مالیاتی مطابق مقررات مربوط اقدام کند، اعتراض مودی طبق مقررات این قانون مورد رسیدگی قرار می گیرد، این حکم مانع از تعلق جریمه ها و اعمال مجازات های عدم تسلیم اظهارنامه مالیاتی در موعد مقرر قانونی نیست. حکم موضوع تبصره ماده (239) این قانون در اجرای این ماده جاری است. بر این اساس در مواردی که ابلاغ برگ تشخیص به صورت قانونی است تسلیم اظهارنامه مذکور الزامی ندارد.

در مواردی که ابلاغ برگ تشخیص به مودی بوده و مودی ادعا دارد هیچگونه فعالیتی نداشته اما سازمان امور مالیاتی در رعایت ماده 97 ق.م.م اقدام به تهیه اظهارنامه مالیاتی برآوردی برای وی نموده است، به شرط آنکه مودی موضوع عدم فعالیت را کتبا در مهلت مقرر اعتراض به برگ تشخیص، اعلام نماید، مودی الزامی به تسلیم اظهارنامه مالیاتی نداشته و ادعای مودی توسط هیات حل اختلاف مالیاتی مورد بررسی قرار می گیرد. چنانچه بررسی هیات حل اختلاف مالیاتی که راسا یا از طریق قرار کارشناسی صادره انجام می شود، خلاف ادعای مودی را اثبات نماید، هیات مذکور عدم طرح موضوع در هیات حل اختلاف مالیاتی را صادر می نماید.

ماده 13- در مواردی که اعتراض مودی از طریق اداره مالیاتی در سامانه به ثبت می رسد، اعتراض باید توسط یکی از اشخاص ذیل تسلیم اداره مالیاتی گردد:

1. در خصوص اشخاص حقیقی:

- شخص مودی یا
- وکیل مودی با ارائه وکالتنامه رسمی که طرح اعتراض در وکالتنامه تصریح شده باشد و مالیات حق تمبر وکالت طبق مقررات پرداخت شده باشد یا
- ولی مودی یا

- در مورد متوفیان وراث قانونی ایشان منفردا یا مجتمعا با ارائه گواهی انحصار وراثت یا
- قیم وی با ارائه مدارک و مستندات یا
- نماینده قانونی معرفی شده از اداره کل تصفیه و امور ورشکستگی قوه قضاییه در خصوص اشخاص ورشکسته

2. در مورد اشخاص حقوقی:

- صاحبان امضای مجاز بر مبنای آخرین آگهی روزنامه رسمی و شرایط مندرج در آن یا
- وکیل مودی با ارائه وکالتنامه رسمی از شخص حقوقی که طرح اعتراض در وکالتنامه تصریح شده باشد و مالیات حق تمبر وکالت طبق مقررات پرداخت شده باشد یا
- نماینده قانونی معرفی شده از اداره کل تصفیه و امور ورشکستگی قوه قضاییه در خصوص اشخاص ورشکسته
- و با رعایت شرایط مندرج در ماده 12 این دستورالعمل به اداره مالیاتی یا دبیرخانه مدیریت دادرسی در مهلت مقرر تسلیم شود.
- ماده 14- لایحه تسلیمی باید به زبان فارسی تحریر گردد یا در سامانه های مشخص شده جهت ثبت اعتراض توسط سازمان امور مالیاتی کشور، ثبت گردد و حاوی نکات زیر باشد:

- 1- نام مودی،
- 2- شماره پرونده مالیاتی،
- 3- شماره اداره مالیاتی،
- 4- شماره اقتصادی یا شماره ملی،
- 5- نشانی قانونی،
- 6- عنوان شغلی،
- 7- درج مشخصات اداره مالیاتی که اعتراض نموده است در صورت اعتراض اداره مالیاتی،
- 8- موضوع اعتراض،
- 9- تعیین خواسته از هیات حل اختلاف مالیاتی (مودی یا اداره مالیاتی می بایست درخواست خود از هیات حل اختلاف مالیاتی را واضح و روشن درج نماید).

10- ذکر ادله و وسایلی که معترض برای اثبات ادعای خود دارد، از اسناد و مدارک و اطلاع مطلعین و غیره، ادله مثبت به ترتیب و واضح نوشته شود.

11- امضای معترض و در صورت عجز از امضاء، اثر انگشت او (به صورت فیزیکی یا الکترونیک).

تبصره 1- چنانچه بندهای 1 و 4 و 8 و 9 موارد فوق در لایحه تسلیمی درج نگردد، به منزله اعتراض مودی در مهلت قانونی تلقی نمی شود. سامانه دادرسی مالیاتی می بایست به گونه ای طراحی گردد که از تسلیم اعتراض بدون درج موارد مندرج در ردیفهای مورد اشاره جلوگیری گردد. نقص در خصوص سایر بندهای لایحه تسلیمی، در هیات حل اختلاف مالیاتی مورد بررسی قرار گرفته و نسبت بدان تصمیم گیری می شود.

تبصره 2- در صورتی که دادخواست توسط وکیل تقدیم شود مشخصات وکیل نیز باید درج گردد و تصویری از وکالتنامه وی نیز می بایست اخذ گردد. مشخصات وکیل شامل مشخصات هویتی و شماره و کالتنامه مربوطه است.

تبصره 3- در صورتی که نماینده مودی، عنوان قیم یا متولی یا وصی یا مدیریت شرکت و امثال آنرا داشته باشد در لایحه تسلیمی باید تصریح شود.

تبصره 4- در صورتی که بابت اعتراض اقدام به تسلیم لایحه کتبی شود و همزمان اقدام به درج دلایل اعتراض در سامانه مالیاتی گردد، چنانچه تسلیم لایحه کتبی در مهلت قانونی اعتراض صورت پذیرد، سامانه دادرسی و اطلاعات مندرج در آن ملاک عمل هیات های حل اختلاف مالیاتی در رسیدگی به اعتراض خواهد بود. در خصوص قسمت اخیر، مودی یا اداره مالیاتی می تواند صرفاً در راستای آنچه در سامانه مالیاتی به ثبت رسانده، نسبت به موارد اعتراض، لایحه تکمیلی به هیات ارائه نماید.

تبصره 5- در صورتی که اعتراض به صورت دستی یا پستی واصل گردد، اداره مالیاتی مربوطه مکلف است تا موارد فوق را در سامانه دادرسی درج نماید.

تبصره 6- معاونت فناوری اطلاعات سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است اطلاعات مندرج در این ماده را در هنگام ثبت اعتراض در سامانه دادرسی به گونه ای فراخوانی کند تا نیازی به درج اطلاعات به صورت دستی در سامانه نباشد.

نحوه تسلیم مدارک و مستندات توسط مودی

ماده 15- مودیان باید رونوشت یا تصویر خوانای مدارک خود را به پیوست اعتراض حداکثر تا روز تشکیل جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی تسلیم هیات نمایند. تسلیم مدارک به هیات حل اختلاف مالیاتی با پاراف یکی از اعضای هیات امکانپذیر خواهد بود. تسلیم مدارک در صورتی که امکان قانونی ارسال الکترونیک فراهم باشد، در حکم تسلیم مدارک می باشد.

ماده 16- برابری رونوشت یا تصویر اسناد و مدارک تسلیمی مودی با اصل آن، حسب تشخیص ضرورت آن از سوی اعضای هیات حل اختلاف مالیاتی، توسط مراجع ذیصلاح قضایی یا دفاتر اسناد رسمی یا توسط احدی از نمایندگان هیات حل اختلاف مالیاتی گواهی می شود. چنانچه رونوشت یا تصویر سند در خارج از کشور تهیه شده باشد، برابری آن با اصل مدارک باید در سفارتخانه یا کنسولگری های جمهوری اسلامی ایران در آن کشور گواهی شده باشد و چنانچه اسناد مذکور به زبان فارسی نباشد، پس از ترجمه آنها توسط مترجم رسمی دادگستری و تایید سفارتخانه یا کنسولگری های جمهوری اسلامی ایران در آن کشور تسلیم هیات حل اختلاف مالیاتی شود. مدارک ارسالی به سایر زبانها که بدون رعایت مفاد این ماده ارائه شود در هیات های حل اختلاف ترتیب اثر داده نخواهد شد.

نحوه ثبت اعتراض یا طرح پرونده توسط اداره مالیاتی

ماده 17- در مواردی که اداره امور مالیاتی ذیربط در اعتراض به رای هیات حل اختلاف مالیاتی موضوع ماده 244 ق.م.م یا به منظور درخواست صدور قرار تامین برای مودی یا جهت اعلام تخلفات مودی در اجرای ماده (9) قانون پایانه های فروشگاه و سامانه مودیان یا به منظور اصلاح اشتباه محاسباتی در رعایت ماده 249 ق.م.م تقاضای طرح پرونده در هیات حل اختلاف مالیاتی را دارد، مراتب باید توسط رئیس اداره امور مالیاتی از طریق سامانه دادرسی یا از طریق اعلام کتبی و ثبت در سامانه دبیرخانه هیات حل اختلاف مالیاتی اعلام گردد.

تبصره 1- اداره امور مالیاتی ذیربط همان اداره مالیاتی مطالبه و وصول مالیات (خدمات) است. در مواردی که اداره مالیاتی صادرکننده برگ تشخیص متفاوت از اداره مالیاتی مطالبه و وصول مالیات است، موضوع می بایست توسط رئیس اداره مالیاتی مطالبه و وصول مالیات به اداره مالیاتی صادرکننده برگ تشخیص اعلام گردد. در صورت عدم وجود اداره مالیاتی صادرکننده برگ تشخیص موضوع می بایست کتبا به اداره کل امور مالیاتی مربوطه اعلام گردد تا در صورت اعتراض کتبی از سوی اداره کل امور مالیاتی، اعتراض از طریق اداره امور مالیاتی مطالبه و وصول کتبا با رعایت مقررات فوق اعلام گردد.

تعیین زمان تشکیل جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی و ابلاغ آن

ماده 18- سامانه دادرسی باید به گونه ای طراحی و اجرا گردد که بلافاصله پس از دریافت اعتراض مودی یا اداره امور مالیاتی نسبت به تعیین وقت و صدور برگ دعوت به جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی که متضمن زمان (ساعت و روز) و مکان تشکیل هیات حل اختلاف مالیاتی و موضوع مورد بررسی و سال مورد رسیدگی است به صورت سامانه ای اقدام گردد. برگ مذکور می بایست به صورت الکترونیک از طریق سامانه های مالیاتی وفق مقررات مرتبط ابلاغ گردد یا نسخه ای از آن باید به اداره امور مالیاتی ذیربط ارسال گردد تا اداره مالیاتی ظرف مدتی که کمتر از ده روز از تاریخ تشکیل جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی نباشد، برگ دعوت به هیات حل اختلاف مالیاتی را به مودی ابلاغ نماید. چنانچه فاصله زمانی مذکور کمتر از ده روز باشد، تشکیل جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی فاقد وجهت قانونی خواهد بود و رای صادره در حکم صورتجلسه است، مگر آنکه عدم رعایت این فاصله

زمانی به درخواست کتبی مودی (در خصوص اشخاص حقوقی با امضاء صاحبان مجاز اسناد تعهد آور) جهت تسریع در برگزاری هیات حل اختلاف مالیاتی و با موافقت مدیر دادرسی مربوطه باشد.

تبصره 1- روز ابلاغ و روز تشکیل جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی جزء مهلت ده روزه نمی باشد.

تبصره 2- چنانچه دو پرونده مربوط به یک مودی همزمان در هیات حل اختلاف مالیاتی مطرح باشد، طرح پرونده در یک هیات حل اختلاف مالیاتی با درخواست مودی و موافقت مدیر دادرسی با رعایت مقررات تبصره 3 این ماده بلامانع است.

تبصره 3- هیات حل اختلاف مالیاتی نمی تواند همزمان بابت پرونده های مطروحه یک مودی در مقام هیات های متفاوت حل اختلاف مالیاتی اظهار نظر نماید. این امر مانع از رسیدگی به پرونده های مودیان متفاوت نخواهد بود.

تبصره 4- تصمیم گیری در هیات های حل اختلاف مالیاتی بدون رعایت مفاد این ماده، در حکم رای محسوب نگردیده و صورتجلسه تلقی می شود و می بایست به استناد آن صورتجلسه، بلافاصله از مودی برای حضور در هیات حل اختلاف مالیاتی مجددا دعوت به عمل آید. این امر مانع از رسیدگی مجدد طبق مقررات در همان هیات حل اختلاف مالیاتی نخواهد بود و مفاد صورتجلسه در حکم اظهار نظر قبلی تلقی نمی گردد.

ماده 19- در راستای اجرای مفاد ماده 240 و 246 ق.م.م نسخه ای از برگ دعوت به هیات حل اختلاف مالیاتی در سامانه دادرسی به صورت الکترونیک بارگزاری می گردد و این امر در حکم ابلاغ اوراق به اداره مالیاتی مربوطه در اجرای مقررات ماده 240 ق.م.م است. چنانچه به هر دلیلی امکان بارگزاری اوراق مذکور در سامانه دادرسی فراهم نگردد، برگ مذکور ظرف مدتی که کمتر از ده روز از تاریخ تشکیل جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی نباشد، به اداره مالیاتی ذیصلاح تسلیم گردد یا در دبیرخانه اداره مالیاتی مربوطه به ثبت برسد. در هر صورت عدم حضور نماینده اداره مالیاتی در جلسه هیات یا عدم اجرای فرایند فوق، مانع از برگزاری جلسه هیات و صدور رای نخواهد بود و خللی بر اعتبار رای صادره وارد نخواهد نمود.

نحوه تغییر زمان و تجدید وقت جلسات هیات حل اختلاف مالیاتی

ماده 20- تغییر زمان برگزاری هیات حل اختلاف مالیاتی در شرایط زیر امکانپذیر می باشد:

1. در صورت اعلام تعطیلی غیرمترقبه رسمی از سوی مقامات ذیربط کشوری یا استانی یا
2. در صورت عدم حضور احدی از نمایندگان هیات حل اختلاف مالیاتی و عدم امکان جایگزینی وی یا
3. عدم وصول پرونده قابل طرح در هیات حل اختلاف مالیاتی ظرف مهلت مقرر در این دستورالعمل یا
4. تعویق زمان جلسه هیات بنا به درخواست کتبی مودی یا اداره مالیاتی قبل از تشکیل جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی با ارائه مدارک و دلایل موجه پس از موافقت مدیر دادرسی مربوطه حداکثر به مدت ده روز یا

5. در صورتی که احدی از نمایندگان هیات حل اختلاف مالیاتی سابقه اظهارنظر قبلی یا اصدار رای در خصوص آن پرونده مالیاتی داشته باشد و عدم امکان جایگزینی وی.

هرگاه به علل فوق هیات حل اختلاف در موعد مقرر تشکیل نگردد لازم است ظرف مدت 5 روز کاری نسبت به تعیین وقت اقدام و وفق مقررات این دستورالعمل به مودی ابلاغ گردد.

اولویت در تعیین زمان تشکیل هیات حل اختلاف مالیاتی

ماده 21- در موارد زیر با تایید مدیر دادرسی، هیات حل اختلاف مالیاتی می تواند خارج از نوبت و با در نظر گرفتن اولویت زمانی و ظرفیت برگزاری هیات تشکیل شود:

1. درخواست کتبی و مدلل اداره مالیاتی مبنی بر تسریع در برگزاری هیات حل اختلاف مالیاتی به جهت جلوگیری از تضییع حقوق دولت بر اساس شیوه نامه ای که بدین منظور از سوی رییس مرکز دادرسی مالیاتی بر اساس آخرین سیاستهای ابلاغی سازمان در هر سال تعیین می شود یا

2. درخواست کتبی و مدلل برای رسیدگی خارج از نوبت از سوی مودی یا

3. مواردی که پرونده در اجرای تبصره (1) ماده 187 ق.م.م به هیات حل اختلاف مالیاتی ارجاع شده یا

4. مواردی که پرونده در اجرای ماده 216 ق.م.م به هیات حل اختلاف مالیاتی ارجاع شده یا

5. مواردی که پرونده در اجرای ماده 161 ق.م.م به هیات حل اختلاف مالیاتی ارجاع شده است.

### فصل پنجم: ترتیبات تشکیل هیات حل اختلاف مالیاتی

نحوه تعیین نمایندگان هیات حل اختلاف مالیاتی برای رسیدگی به پرونده مالیاتی

ماده 22- در اجرای تبصره (5) ماده 244 ق.م.م اسامی تمامی نمایندگان موضوع بندهای (1)، (2) و (3) به تفکیک شهرستانها در سامانه متمرکز دادرسی مالیاتی درج و انتخاب آنان برای هر پرونده در مواردی که در شهرستان موردنظر بیشتر از یک نفر حائز شرایط وجود داشته باشد به صورت تصادفی توسط سامانه انجام می شود و از طریق ابلاغ پیامکی به اطلاع نمایندگان هیات حل اختلاف مالیاتی می رسد. در صورت عدم امکان ابلاغ تاریخ تشکیل جلسات به نمایندگان از طریق پیامک، موضوع می بایست کتبا ده روز قبل از تشکیل جلسه هیات به نمایندگان هیات حل اختلاف مالیاتی اعلام گردد. اعلام اسامی نمایندگان می تواند بصورت هفتگی یا ماهانه یا دوره های زمانی دیگر که کمتر از ده روز کاری قبل از تشکیل جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی نباشد، انجام پذیرد.



تبصره 1- نمایندگان هیات حل اختلاف مالیاتی نباید سابقه هیچگونه اظهارنظری حسب مورد در مقام یکی از ماموران مالیاتی یا عضو هیات حل اختلاف مالیاتی در خصوص پرونده مذکور داشته باشند. صدور قرار کارشناسی توسط هیات های حل اختلاف مالیاتی، در حکم اظهارنظر محسوب نمی گردد.

تبصره 2- در صورت بروز اختلال در سامانه و احراز اختلال از سوس مرکز دادرسی تا زمان رفع نقص سامانه هیات های حل اختلاف مالیاتی مدیر دادرسی موظف است با در نظر گرفتن منبع مالیاتی و نوع فعالیت اقتصادی و رتبه نمایندگان نسبت به تعیین نمایندگان هیات حل اختلاف مالیاتی با رعایت قوانین مربوط اقدام نماید.

تبصره 3- نمایندگان هیات بر اساس رتبه بندی انجام شده حسب نوع هیات حل اختلاف مالیاتی (هیات حل اختلاف بدوی، تجدیدنظر، همعرض و...)، ساعات آموزش گذرانده شده، نتایج آزمون تعیین سطح، کیفیت آرای صادره قبلی (نقص رای در مراجع قانونی)، امتیاز بازرسی میدانی، شاخص های کمی، نظم و انضباط اداری، ساعات حضور، رضایت موذیان و... به صورت تصادفی توسط سامانه دادرسی مالیاتی انتخاب می گردند. رتبه بندی نمایندگان و نحوه ارزیابی بر اساس شاخصهای مورد اشاره توسط مرکز دادرسی مالیاتی سالانه اعلام و انجام می گردد.

#### شرایط رسمیت هیات حل اختلاف مالیاتی

ماده 23- جلسات هیات های حل اختلاف با حضور هر سه نماینده رسمی است و عدم حضور هر یک از نمایندگان منتخب در جلسه یا ترک جلسه توسط احدی از نمایندگان یا استنکاف از اظهارنظر موجب می گردد تا جلسه از رسمیت خارج گردد. در این صورت مراتب می بایست در صورت جلسه ای قید و به امضای سایر نماینده/نمایندگان حاضر برسد و پرونده جهت تعیین وقت مجدد عودت شود. استنکاف از حضور در جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی بدون دلیل موجه و قانونی تخلف محسوب گردیده و با رعایت شرایط مقرر در تبصره 7 ماده 244 ق.م.م.م موجب لغو حکم نماینده و اعلام تخلف به دادستانی انتظامی مالیاتی می گردد.

ماده 24- جلسات هیات حل اختلاف مالیاتی می تواند با توجه به حجم کار و بنا به ضرورت خارج از وقت اداری تشکیل شود. پرونده های مندرج در بندهای ماده 21 این دستورالعمل در اولویت طرح در خارج از ساعت اداری هستند.

#### شرایط انتخاب مجریان قرار کارشناسی

ماده 25- پس از صدور قرار کارشناسی مدیر دادرسی موظف است حداکثر ظرف مدت ده روز از تاریخ صدور قرار کارشناسی نسبت به تعیین مجری (مجریان) قرار کارشناسی و صدور احکام اداری اقدام و پرونده را جهت بررسی به آنها ارجاع نماید. مجریان قرار کارشناسی نباید سابقه هیچگونه اظهارنظری در مقام یکی از ماموران مالیاتی یا به عنوان عضوی از هیات حل اختلاف مالیاتی در خصوص پرونده مودی داشته باشند.

تبصره 1- صدور قرار در صورتی که در راستای رفع نقص پرونده مودی باشد و این موضوع در صدور قرار مورد تصریح قرار گرفته باشد، می تواند با نظر هیات حل اختلاف مالیاتی به ماموران مالیاتی رسیدگی کننده قبلی یا مامورانی که سابقه اظهار نظر قبلی دارند ارجاع گردد.

ارسال پرونده مودی به هیات حل اختلاف مالیاتی

ماده 26- اداره امور مالیاتی مکلف است حداقل ده روز کاری پیش از تشکیل جلسه پرونده مودی را در قبال اخذ رسید به دبیرخانه هیات حل اختلاف مالیاتی تسلیم نماید و همزمان نماینده رسمی اداره مالیاتی جهت شرکت در جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی نیز معرفی نماید. دبیرخانه هیات حل اختلاف مالیاتی موظف است پرونده مودی را دریافت و بررسی های لازم را به منظور کامل بودن اوراق مالیاتی و فرایند دعوت از مودی برای شرکت در جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی را به عمل آورد و حداقل یک هفته قبل از تشکیل جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی به نحو مقتضی زمینه دسترسی اعضای هیات حل اختلاف مالیاتی را برابر مقررات مربوط به مندرجات پرونده مورد اعتراض فراهم نماید.

تبصره 1- هرگاه بررسی دبیرخانه هیات حل اختلاف مالیاتی نشان دهد که پرونده مالیاتی دارای نقص بوده و فرایند دعوت از مودی برای شرکت در هیات حل اختلاف مالیاتی منطبق با مقررات طی نشده است، پرونده با تایید مدیر دادرسی مربوطه بدون طرح در هیات حل اختلاف مالیاتی با اعلام موارد کتبی موارد نقص جهت رفع نقص به اداره مالیاتی ذی ربط اعاده می گردد. در هر صورت عدم برگزاری جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی در موعد مقرر، می بایست توسط مدیر دادرسی مربوطه کتبا به مودی اعلام گردد.

تبصره 2- اداره کل امور مالیاتی مربوطه موظف است در مورد آن دسته از پرونده هایی که اطلاعات اصلی آن در سامانه های مالیاتی موجود است، امکان دسترسی نمایندگان هیات حل اختلاف مالیاتی تعیین شده طبق مقررات این آیین نامه به اطلاعات موجود در سامانه های مالیاتی مربوط به آن پرونده مالیاتی را حداقل هفت روز قبل از تشکیل جلسه هیات فراهم آورد. در مورد این گروه از پرونده ها، دسترسی به سامانه های الکترونیک مانع از دسترسی اعضای هیات به مندرجات پرونده مالیاتی فیزیکی مطابق ماده فوق الذکر نخواهد بود.

تبصره 3- مدیریت دادرسی مالیاتی مکلف است در پایان هر ماه گزارشی از آمار پرونده های مالیاتی که جهت تشکیل جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی تعیین وقت گردیده اما پرونده مالیاتی از سوی اداره مالیاتی مربوطه ارسال نشده یا به هر دلیلی به هیات واصل نشده را به مرکز دادرسی مالیاتی اعلام نمایند. مرکز دادرسی مالیاتی بر اساس آمار عدم وصول پرونده های مالیاتی را می بایست به هر اداره کل امور مالیاتی اعلام نموده و حسب مورد رونوشتی از آن را به دادستانی انتظامی مالیاتی ارسال نماید.

تبصره 4- ابلاغ اوراق مالیاتی برگ دعوت به هیات حل اختلاف مالیاتی در صورتی که ابلاغ الکترونیک انجام نپذیرد، برعهده اداره مالیاتی مربوطه است. اداره مالیاتی مطالبه و وصول، اداره مالیاتی ذیصلاح در ابلاغ اوراق مذکور محسوب می گردد.

تبصره 5- در صورتی که اوراق برگ دعوت به هیات حل اختلاف مالیاتی ابلاغ الکترونیک باشد، ابلاغ کاغذی اوراق برگ دعوت به هیات با تاریخ تشکیل جلسه متفاوت از ابلاغ الکترونیک ممنوع می باشد مگر آنکه مودی کتبا درخواست تعجیل یا تاخیر در برگزاری جلسه هیات را اعلام نموده باشد و مدیر دادرسی مربوطه با درخواست مودی موافقت نماید. در غیر این صورت پرونده مالیاتی در اجرای قرار رفع نقص می بایست به اداره مالیاتی اعاده گردد.

افراد مجاز به حضور در هیات حل اختلاف مالیاتی

ماده 27- اشخاص زیر با ارائه مدارک لازم جهت تشخیص هویت با رعایت مقررات این دستورالعمل، مجاز به حضور در جلسات هیات حل اختلاف مالیاتی هستند:

1. در خصوص اشخاص حقیقی:

- شخص مودی یا
- وکیل مودی با ارائه و کالتنامه رسمی از شخص مودی که حضور در جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی در و کالتنامه تصریح شده باشد و مالیات حق تمبر و کالت طبق مقررات پرداخت شده باشد یا
- کارمند حقوق بگیر اصلی وی در همان محل فعالیت شغلی با ارائه معرفی نامه کتبی از شخص مودی دال بر تفویض اختیار بابت حضور در جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی و با تایید اداره امور مالیاتی مربوطه دال بر حقوق بگیر بودن اصلی وی یا
- ولی مودی یا
- قیم مودی با ارائه مدارک و مستندات یا
- پسر، دختر، همسر، پدر یا مادر مودی با ارائه مدارک هویتی و معرفی نامه کتبی از سوی مودی بدون نیاز به پرداخت مالیات حق تمبر یا
- در مورد متوفیان وراث قانونی ایشان منفردا یا مجتمعا با ارائه گواهی انحصار وراثت یا
- نماینده قانونی معرفی شده از اداره کل تصفیه و امور ورشکستگی قوه قضاییه در خصوص اشخاص ورشکسته .

2. در مورد اشخاص حقوقی:

- صاحبان امضای مجاز بر مبنای آخرین آگهی روزنامه رسمی یا

- وکیل مودی با ارائه وکالتنامه رسمی از شخص حقوقی که حضور در جلسه هیات حل اختلاف در وکالتنامه تصریح شده باشد و مالیات حق تمبر وکالت طبق مقررات پرداخت شده باشد یا

- کارمند حقوق بگیر اصلی مودی با ارائه معرفی نامه کتبی از شخص حقوقی دال بر تفویض اختیار بابت حضور در جلسه هیات حل اختلاف و با تایید اداره امور مالیاتی مربوطه دال بر حقوق بگیر بودن اصلی وی یا

- نماینده قانونی معرفی شده از اداره کل تصفیه و امور ورشکستگی قوه قضاییه در خصوص اشخاص ورشکسته .

3. نماینده اداره مالیاتی در رعایت مفاد ماده 240 و 246 ق.م.م با معرفی اداره مالیاتی مربوطه.

4. اشخاصی که از سوی مرکز دادرسی مالیاتی جهت نظارت بر عملکرد هیات های حل اختلاف مالیاتی و بدون حق اظهارنظر معرفی می گردند.

تبصره 1- در خصوص اشخاص حقوقی منحل، مدیر تصفیه جایگزین مدیران می گردد. حضور کارمند حقوق بگیر برای اشخاص حقوقی منحل برای شرکت در جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی مجاز نمی باشد.

تبصره 2- اشخاص حقوقی می توانند تحت عنوان وکیل مودی در جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی شرکت نمایند. در این صورت شخص حقوقی عهده دار وکالت می بایست در صورت داشتن حدود اختیار در تعیین وکیل طبق وکالتنامه - به لحاظ وکیل در توکیل بودن- مبادرت به تعیین شخص حقیقی جهت مراجعه به مراجع قضایی در قالب وکالتنامه رسمی نماید، در غیراینصورت شخص حقوقی وکیل مودی امکان حضور در جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی را ندارد.

تبصره 3- کارمندان وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان امور مالیاتی کشور در دوره خدمت یا آمادگی خدمت و اعضای هیات های حل اختلاف مالیاتی نمی توانند به عنوان وکیل یا نماینده مودی در جلسات هیات های حل اختلاف مالیاتی حاضر شوند.

تبصره 4- چنانچه صاحبان امضای مجاز متفقا با هم از حق امضای اسناد و اوراق برخوردار باشند می بایست متفقا در جلسه هیات حاضر شوند و در این حالت حضور احدی از مدیران صاحب امضا به تنهایی در جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی مجاز نمی باشد.

تبصره 5- در خصوص اشخاص حقیقی، در صورتی که وکیل مودی در زمره بستگان طبقه اول موضوع ماده 18 ق.م.م باشد، الزامی به پرداخت مالیات حق تمبر ندارند.

تبصره 6- مودی یا اداره مالیاتی می تواند در جلسه دادرسی حضور یافته یا صرفا لایحه ارسال نمایند.

تبصره 7- مودی یا اداره مالیاتی می تواند خواسته خود را که در لایحه تصریح کرده در تمام مراحل دادرسی کاهش دهد ولی افزودن آن یا تغییر خواسته مجاز نبوده مگر آنکه با موضوع طرح شده مربوط بوده و منشأ واحدی داشته باشد.

موارد منع نمایندگان از حضور در هیات حل اختلاف مالیاتی

ماده 28- نماینده هیات حل اختلاف مالیاتی در موارد زیر مجاز به شرکت در جلسه دادرسی، رسیدگی و صدور رای نبوده و موظف است مراتب را پیش از برگزاری جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی جهت تغییر نماینده به صورت کتبی به مدیر دادرسی اعلام نماید:

1. در مورد مودی حقیقی:

- قربت نسبی یا سببی تا درجه سوم از هر طبقه بین اعضای هیات حل اختلاف مالیاتی با مودی وجود داشته باشد.
- نماینده هیات حل اختلاف مالیاتی در حال حاضر یا در سه سال گذشته شریک، قیم یا مخدوم مودی باشد یا مودی مباشر یا متکفل امور نماینده یا بستگان درجه یک او باشد.
- نماینده هیات حل اختلاف مالیاتی قبلاً در موضوع اعتراض مودی به عنوان عضو هیات حل اختلاف مالیاتی، مامور مالیاتی، کارشناس یا گواه سابقه اظهار نظر قبلی داشته باشد.
- بین نماینده هیات حل اختلاف مالیاتی و مودی یا بستگان درجه یک وی در حال حاضر یا در سه سال گذشته دعوای حقوقی یا کیفری مطرح باشد یا پیشتر مطرح بوده و از تاریخ صدور حکم سه سال نگذشته باشد.
- نماینده هیات حل اختلاف مالیاتی یا بستگان درجه یک او دارای نفع شخصی در موضوع مطروحه یا مورد رسیدگی باشند.

2. در مورد مودی در قالب شخص حقوقی:

- نماینده هیات حل اختلاف مالیاتی، در حال حاضر یا سه سال گذشته سهامدار، عضو هیات مدیره یا مدیرعامل، نماینده یا بازرس قانونی شخص حقوقی باشد یا
- نماینده هیات حل اختلاف مالیاتی در حال حاضر یا در سه سال گذشته شریک، قیم یا مخدوم مودی باشد یا مودی مباشر یا متکفل امور نماینده یا بستگان درجه یک او باشد یا
- نماینده هیات حل اختلاف مالیاتی قبلاً در موضوع اعتراض مودی به عنوان عضو هیات حل اختلاف مالیاتی، مامور مالیاتی، کارشناس یا گواه سابقه اظهار نظر قبلی داشته باشد یا
- بین نماینده هیات حل اختلاف مالیاتی یا بستگان درجه یک وی و مودی در حال حاضر یا در سه سال گذشته دعوای حقوقی یا کیفری مطرح باشد یا پیشتر مطرح بوده و از تاریخ صدور حکم سه سال نگذشته باشد یا
- نماینده هیات حل اختلاف مالیاتی یا بستگان درجه یک او دارای نفع شخصی در موضوع مطروحه یا مورد رسیدگی باشند.

نحوه عمل در صورت احراز موانع برای حضور در هیات حل اختلاف مالیاتی

ماده 29- در صورت وجود هر یک از موارد مندرج در ماده 28 این دستورالعمل، مودی یا نماینده اداره مالیاتی می تواند با ارائه اسناد و مدارک یا نماینده با اقرار کتبی، قبل از جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی یا در حین برگزاری جلسه یا پس از برگزاری جلسه و قبل از صدور رای، از مدیر دادرسی ذریبط تغییر نماینده/نمایندگان هیات حل اختلاف مالیاتی یا تجدید دعوت جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی را درخواست نماید و نماینده هیات می بایست با تایید مدیر دادرسی مربوطه انصراف خود را از ادامه رسیدگی اعلام نماید و نسبت به تغییر نماینده و در صورت عدم امکان تغییر نماینده/نمایندگان نسبت به صدور قرار تجدید دعوت اقدام نماید.

چنانچه به هر دلیل تعیین نماینده دیگری میسر نباشد، پرونده برای رسیدگی به نزدیکترین هیات حل اختلاف مالیاتی در محلی که با محل مزبور در محدوده یک استان باشد، ارجاع می شود.

ماده 30- چنانچه پس از برگزاری جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی مودی یا نماینده اداره مالیاتی با ارائه اسناد و مدارک وجود موارد موضوع ماده 28 این دستورالعمل را اثبات نمایند یا نماینده، خود وجود رابطه مذکور را اقرار نماید، رای صادره توسط هیات حل اختلاف مالیاتی قطعی بوده و این امر موجب ابطال رای نخواهد بود اما تخلف نماینده هیات حل اختلاف مالیاتی قابل بررسی در مراجع ذیصلاح قانونی است.

ماده 31- هیات حل اختلاف مالیاتی می تواند با تایید اکثریت نمایندگان هیات دستور اخراج اشخاصی را که موجب اختلال نظم جلسه شوند با ذکر نحوه اختلال در صورت جلسه، صادر کند.

### فصل ششم: ترتیبات رسیدگی در هیات های حل اختلاف مالیاتی

ترتیبات رسیدگی در اجرای ماده 238 ق.م.م و ماده 48 ق.م.ا

ماده 32- رسیدگی به اعتراض مودی به اوراق تشخیص مالیات یا اعلام نتیجه رسیدگی یا مطالبه/استرداد یا اعتراض وی به موارد اعلام شده توسط سازمان در اجرای ماده (9) قانون پایانه فروشگاهی و سامانه مودیان، باید با رعایت شرایط زیر انجام شود:

1. چنانچه مودی در مهلت مقرر قانونی، اعتراض خود را به اداره امور مالیاتی جهت تقاضای رسیدگی مجدد تسلیم نموده باشد و تمکین خود نسبت به اظهار نظر اداره امور مالیاتی اعم از رد شکایت یا تعدیل یا رفع تعرض از درآمد یا ماخذ مالیات و عوارض و جرائم را در مهلت مقرر قانونی اعلام ننموده باشد، صرفاً موارد اعتراضی که در رسیدگی مجدد در اجرای ماده 238 ق.م.م مورد توافق قرار نگرفته، در هیات حل اختلاف مالیاتی قابل طرح و رسیدگی است. در این راستا روسای امور مالیاتی موظفند تعدیلات مورد توافق را در سامانه ثبت و ماخذ را تعدیل نموده و سایر موارد توافق نشده را به هیات حل اختلاف مالیاتی ارسال و اعلام نمایند.
2. چنانچه برگ تشخیص مالیات به صورت قانونی ابلاغ شده باشد و مودی نسبت بدان تمکین یا قبولی خود را اعلام ننموده باشد در حکم معترض شناخته شده و پرونده وی جهت رسیدگی به هیات حل اختلاف مالیاتی ارجاع می شود مگر آنکه مودی ظرف مدت 30 روز از تاریخ ابلاغ برگ تشخیص به اداره مالیاتی مربوطه مراجعه نماید و درخواست توافق با اداره مالیاتی در رعایت مقررات ماده 238 ق.م.م را طرح نماید. در اینصورت فرایند اعتراض مودی به شرح بند 1 این ماده خواهد بود. در چنین مواردی اداره مالیاتی مکلف است از طریق ارسال پیامک از مودی دعوت نماید تا نسبت به ثبت انصراف یا تسلیم اعتراض در موعد مقرر اقدام نماید.
3. در جلسه رسیدگی به اعتراض مودی، رؤسای امور حسابرسی مالیاتی و مدیران حسابرسی حسب مورد می توانند نسبت به صدور قرار کارشناسی اقدام نمایند یا راساً نسبت به اعتراض مودی رسیدگی نمایند. اداره امور مالیاتی می تواند در راستای رسیدگی به اعتراض مودی دستور قرار رفع نقص برای همان گروه رسیدگی کننده یا گروه مالیاتی دیگری صادر نماید یا دستور قرار کارشناسی برای گروه مالیاتی دیگر که سابقه اظهار نظر قبلی ندارند صادر نماید.

4. ادارات مالیاتی مکلفند در زمان دریافت اعتراض از سوی مودی ظرف مهلت سه روز کاری نسبت به تعیین وقت رسیدگی اقدام و موضوع را کتبا یا از طریق سامانه به مودی ابلاغ نمایند. مهلت تشکیل جلسه نباید کمتر از 7 روز و بیشتر از 15 روز از تاریخ ابلاغ باشد. در هر صورت مقام مورد اشاره مکلف است نسبت به موارد اعتراض مودی به تفکیک اظهار نظر کند و ظرف مدت 30 روز از تاریخ اعتراض مودی نتایج حاصل از رسیدگی را به مودی ابلاغ نماید و نتایج را طی گزارشی در سامانه های مالیاتی به ثبت برساند.

5. در صورت عدم توافق با مودی ظرف مهلت مقرر یا در صورت عدم حضور مودی یا عدم مراجعه مودی جهت رسیدگی در رعایت ماده 238 ق.م.م، موضوع می بایست به اداره کل مربوطه گزارش گردد. در این صورت:

5.1. چنانچه مودی در جلسه توافق با اداره مالیاتی حاضر شده اما موضوع منجر به توافق نگردیده، معاون مدیر کل می بایست دلایل عدم توافق را بررسی نموده و ضمن دعوت از مودی نسبت به رسیدگی مجدد و توافق با مودی اقدام نماید. در صورت عدم توافق معاون مدیر کل با مودی، موضوع مستلزم ارسال پرونده مالیاتی برای توافق به مدیر کل اداره مالیاتی است. معاون مدیر کل و مدیر کل مکلف هست در بازه 45 روزه مقرر در ماده 238 قانون مالیاتهای مستقیم، صراحتاً توافق یا دلایل عدم توافق را در فرم مربوطه درج یا نظر اداره مالیاتی در خصوص عدم توافق را تایید نموده و پرونده را جهت طرح در هیات حل اختلاف مالیاتی، به مدیریت دادرسی مربوطه ارجاع دهند.

5.2. چنانچه مودی در جلسه توافق با اداره مالیاتی حاضر نشده باشد، معاون مدیر کل ضمن بررسی موضوع از مودی برای توافق مجدداً دعوت به عمل می آورد و در صورت عدم حضور مجدد مودی، در بازه 45 روزه مقرر در ماده 238 قانون مالیاتهای مستقیم، ضمن درج عدم حضور مودی در فرم مربوطه، پرونده را جهت طرح در هیات حل اختلاف مالیاتی، به مدیریت دادرسی مربوطه ارجاع دهند.

5.3. چنانچه مودی در جلسه توافق با اداره مالیاتی حاضر نشده باشد، معاون مدیر کل ضمن بررسی موضوع از مودی برای توافق مجدداً دعوت به عمل می آورد و در صورت حضور مودی، معاون مدیر کل می بایست دلایل عدم توافق را بررسی نماید و نسبت به رسیدگی مجدد و توافق با مودی اقدام نماید. در چنین مواردی عدم توافق معاون مدیر کل با مودی، مستلزم ارسال پرونده مالیاتی برای توافق به مدیر کل اداره مالیاتی است. معاون مدیر کل و مدیر کل مکلف هست در بازه 45 روزه مقرر در ماده 238 قانون مالیاتهای مستقیم، صراحتاً توافق یا دلایل عدم توافق را در فرم مربوطه درج یا نظر اداره مالیاتی در خصوص عدم توافق را تایید نموده و پرونده را جهت طرح در هیات حل اختلاف مالیاتی، به مدیر دادرسی مربوطه ارجاع دهند.

6. در صورت عدم توافق با مودی در رعایت ماده 238 ق.م.م و ارجاع اختلاف به هیات های حل اختلاف مالیاتی، عدم درج دلایل عدم توافق با مودی از سوی اداره مالیاتی مربوطه، منجر به قرار رفع نقص و عودت پرونده به ادارات مالیاتی خواهد بود.

7. چنانچه مودی با اداره مالیاتی در رعایت ماده 238 ق.م.م توافق نماید، پرونده مالیاتی مودی در اجرای ماده 239 ق.م.م مختومه تلقی و اعتراض مودی قابل طرح در مراجع دادرسی مالیاتی نخواهد بود.

8. چنانچه در ابلاغ اوراق مالیاتی به مودی علی‌رغم اعتراض مودی در موعد مقرر نسبت به برگ تشخیص یا مطالبه مالیاتهای مستقیم یا مالیات و عوارض ارزش افزوده و جرائم متعلقه یا در ابلاغ قانونی علی‌رغم عدم قبولی یا تمکین مودی، بدون طی فرایند قانونی برگ قطعی صادر گردیده و به موقع اجرا گذارده شده باشد، موضوع قابل طرح در هیات حل اختلاف موضوع ماده 216 ق.م.م خواهد بود. در اینصورت هیات مذکور با احراز صحت ادعای مطروحه، اقدام به ابطال برگ قطعی و عملیات اجرایی نموده و بدون نیاز به تشکیل هیات مجدد، در همان جلسه هیات در مقام هیات حل اختلاف بدوی رسیدگی و اصدار رای خواهد نمود.

9. در صورتی که توافق مودی با اداره مالیاتی در رعایت ماده 238 ق.م.م در مهلت مقرر مکتوب گردد و به امضای طرفین برسد اما در سامانه مالیاتی به ثبت نرسد یا با تاخیر به ثبت برسد، این امر نافی موضوع توافق نبوده و پرونده مالیاتی با مبلغ توافق شده مختومه گردیده و معاونت فناوری مالیاتی مکلف است سامانه های مالیاتی را به گونه ای بازطراحی نماید تا موارد مذکور بدون نیاز به طرح در هیات نسبت به اصلاح برگ قطعی اقدام گردد. در صورت صدور برگ قطعی بدون توجه به این امر، موضوع در هیات حل اختلاف مالیاتی موضوع ماده 216 ق.م.م قابل طرح خواهد بود تا در صورت احراز صحت ادعا مبنی بر مکتوب بودن توافق در مهلت مقرر قانونی، اقدام به ابطال برگ قطعی و عملیات اجرایی نموده و ماخذ به میزان توافق تعیین گردد.

ترتیب رسیدگی در هیات های حل اختلاف مالیاتی

ماده 33- رسیدگی به اعتراض مودی در هیات های حل اختلاف مالیاتی باید با رعایت شرایط زیر انجام شود:

1. هیات های حل اختلاف مالیاتی نمی توانند میزان ماخذ یا مالیات و عوارض و جرائم تعیین شده در اجرای مقررات ماده 238 ق.م.م توسط اداره مالیاتی را افزایش دهند یا زیان تایید شده قبلی را کاهش دهند و صرفاً مجاز به بررسی مواردی هستند که توسط اداره مالیاتی تعدیل نگردیده است.

2. هیات های حل اختلاف مالیاتی مکلفند صرفاً به موارد اعتراض رسیدگی نمایند. چنانچه به موضوعی اعتراض طرح نشده باشد، هیات های حل اختلاف مالیاتی از حق قانونی برای ورود به آن موضوع/موضوعات برخوردار نیستند و در صورت وجود ایراد در سایر موارد، این امر سبب نمی شود تا هیات از تعدیل ماخذ یا مالیات و عوارض مورد اعتراض خودداری نماید.

3. هیات های حل اختلاف مالیاتی در صورتی که اداره مالیاتی یا دادستانی انتظامی مالیاتی به آرای صادره اعتراض ننموده باشد، حق افزایش ماخذ تعیین شده یا کاهش زیان تایید شده قبلی را ندارند. در صورت اعتراض اداره مالیاتی یا دادستانی انتظامی مالیاتی، هیات های حل اختلاف مالیاتی حداکثر تا میزان تعدیل قبلی در هیات حل اختلاف مجاز به افزایش ماخذ می باشند.

4. هیات های حل اختلاف مالیاتی می توانند در راستای رسیدگی به اعتراض مودی دستور قرار کارشناسی مجدد یا قرار رفع نقص صادر نمایند. در این صورت مجریان قرار می بایست طی گزارشی مکتوب حداکثر طی مهلت 60 روز از تاریخ صدور حکم تعیین کارشناس/کارشناسان اجرای قرار نسبت به موارد اعتراض که هیات مقرر می دارد، رسیدگی های لازم را به عمل آورده و صرفاً نسبت به موضوع تعیین شده در قرار کارشناسی اظهارنظر نمایند و گزارش خود را در همین مهلت به هیات صادر کننده قرار کارشناسی



تسلیم نماید. هیات حل اختلاف مالیاتی در صدور رای در پذیرش نظر کارشناسان اجرای قرار اختیار عمل دارد اما در صورت عدم پذیرش اظهار نظر مجریان قرار ملزم به اظهار نظر موجه و مدلل مبنی بر عدم پذیرش گزارش قرار کارشناسی می باشد.

5. نقض رای در شورای عالی مالیاتی یا دیوان عدالت اداری موجب طرح موضوع در هیات حل اختلاف مالیاتی همعرض موضوع ماده 257 ق.م.م خواهد شد. صرف نقض رای در شورای عالی مالیاتی یا دیوان عدالت اداری دلیلی بر تعدیل ماخذ بدون رسیدگی نخواهد بود. هیات حل اختلاف مالیاتی همعرض مکلف است صرفاً به موارد نقض رای توسط شورای عالی مالیاتی یا دیوان عدالت اداری رسیدگی نماید.

6. چنانچه مودی یا شخص ثالث اعم از اشخاص حقیقی یا حقوقی نسبت به اقدامات اجرایی که با هدف وصول مطالبات دولت توسط ادارات وصول و اجرا به عمل آمده است معترض باشند، موضوع در اجرای حکم صدر ماده 216 ق.م.م در هیات حل اختلاف مالیاتی موضوع ماده 216 ق.م.م قابل طرح است. رای این هیات قطعی بوده و لازم الاجراست و می تواند منجر به تأیید، ابطال یا توقف موقت یا دائم عملیات اجرایی باشد و این هیات مجاز به ورود محتوایی به موضوع نمی باشد.

7. چنانچه طی فرایند وصول مالیات از طریق عملیات اجرایی، مودی به روند قطعیت معترض باشد، موضوع در اجرای تبصره (1) ماده 216 ق.م.م قابل طرح در هیات حل اختلاف مالیاتی مرتبط خواهد بود. هیات موظف است پس از بررسی شکلی روند قطعیت مالیات به ترتیب زیر عمل نماید:

الف. چنانچه شکایت مودی را به لحاظ شکلی وارد نداند، حکم به رد شکایت صادر می نماید. این حکم قطعی و لازم الاجراست.  
ب. چنانچه هیات شکایت مودی را از لحاظ شکلی وارد بداند در مقام هیات حل اختلاف مالیاتی نسبت به موضوع اعتراض مودی رسیدگی خواهد نمود.

8. چنانچه مودی نسبت به مطالبه مالیات و عوارض موضوع فصل نهم ق.م.ا مصوب سال 1387 که تاریخ تعلق آنها پیش از تاریخ لازم الاجرا شدن قانون دائمی مالیات بر ارزش افزوده باشد، اعتراض داشته باشد، موضوع در اجرای تبصره 2 ماده 216 ق.م.م قابل طرح در هیات حل اختلاف مالیاتی خواهد بود و مطابق این دستورالعمل عمل خواهد شد.

9. در مواردی که مودی با ارائه دلایل، اسناد و مدارک به صورت مکتوب اعلام نماید که مالیات مطالبه شده مربوط به او نبوده و مودی واقعی شخص دیگری است، پرونده امر در هر مرحله که باشد باید به قید فوریت به هیات تبصره ماده 157 ق.م.م ارجاع و و خارج از نوبت مورد رسیدگی قرار گیرد. چنانچه ادعای مودی توسط هیات حل اختلاف مالیاتی پذیرفته شود می بایست رای هیات مذکور مبنی بر رفع تعرض از مودی فعلی صادر شود و رای صادره ظرف بیست روز قابل تجدیدنظرخواهی از سوی اداره مالیاتی است. در این راستا اداره مالیاتی مربوطه مکلف به شناسایی مودی واقعی و مطالبه مالیات از وی وفق مقررات تبصره ماده 157 ق.م.م خواهد بود. در صورتی که اعتراض مودی مورد قبول هیات حل اختلاف مالیاتی قرار نگیرد مودی می تواند با رعایت مقررات حسب مورد نسبت به شکایت به سایر مراجع قانونی اقدام نماید.

تبصره- در مواردی که بخشی از رای هیات حل اختلاف مالیاتی در اجرای تبصره ماده 157 ق.م.م صادر شده باشد، مقررات این ماده در خصوص آن بخش جاری خواهد بود.

10. چنانچه در هر یک از هیأت‌های حل اختلاف مالیاتی موضوع مواد 244، 247 و 216 ق.م.م. احراز گردد موضوع مطروحه از مصادیق تبصره ماده 157 ق.م.م. می‌باشد، هیأت رسیدگی کننده در مقام هیأت تبصره ماده مرقوم صلاحیت ورود داشته و با توجه به اسناد و مدارک واصل شده، مؤدی واقعی را در همان هیأت مشخص می‌نمایند.

11. در رسیدگی به ادعای مطالبه مالیات از غیر مؤدی بعد از قطعیت پرونده، عدم ایراد به فرآیند قطعیت، موجب عدم طرح ادعای مطالبه مالیات از غیر مؤدی در هیأت حل اختلاف مالیاتی نبوده و هیأت موضوع ماده 216 ق.م.م. مکلف به رسیدگی به ادعای یادشده با رعایت مفاد تبصره ماده مذکور می‌باشد.

12. صرف نظر از اینکه پرونده‌های مالیاتی مورد اعتراض در مرحله قبل از قطعیت بوده و یا قطعی شده باشد و یا در هر یک از مراحل دادرسی مالیاتی مطرح گردیده‌اند؛ متعاقب اعتراض مؤدی به مطالبه مالیات از غیر مؤدی در هر مرحله‌ای، این هیأت به عنوان یک هیأت مستقل قابل تشکیل است.

13. چنانچه مودی موارد تخلف اعلام شده در اجرای ماده 9 قانون پایانه های فروشگاه‌های و سامانه مودیان را نپذیرد و از ارسال یا اصلاح آن در سامانه مودیان امتناع کند، سازمان می‌بایست موارد تخلف را طبق دستورالعمل مرتبط با اسناد و مدارک مثبت به هیأت حل اختلاف مالیاتی اعلام نماید و هیأت می‌تواند بر مبنای ادله دریافتی موارد تخلف مودی را رد یا تایید نماید. رای صادره قطعی است مگر آنکه مودی یا اداره مالیاتی نسبت به رای صادره اعتراض نمایند که در اینصورت موضوع اختلاف به هیأت حل اختلاف مالیاتی تجدیدنظر ارجاع خواهد شد. نحوه تشکیل جلسات هیأت به شرح ذیل می‌باشد:

13.1. چنانچه اشخاص ثالث ادعا نمایند که مودی از ارسال اطلاعات در سامانه مودیان خودداری نموده یا اطلاعات ارسالی در سامانه مودیان با واقعیت امر منطبق نمی‌باشد، در رعایت ماده 9 قانون سامانه مودیان در صورت احراز صحت ادعای شخص ثالث مبنی بر عدم ارسال یا عدم تطبیق صورتحسابهای ارسالی در سامانه با واقعیت امر از سوی ادارات مالیاتی مربوطه، موضوع در سامانه مالیاتی به ثبت رسیده و نسخه ای از گزارش می‌بایست به فروشنده ای که اطلاعات فروش را در سامانه ارسال ننموده یا به نحو صحیح ارسال ننموده، ابلاغ گردد. فروشنده از تاریخ ابلاغ مکلف است ظرف مدت سی روز نسبت به ارسال یا اصلاح اطلاعات ارسالی در سامانه اقدام نماید. در صورت عدم اقدام در مهلت مقرر یا اعلام فروشنده مبنی بر عدم پذیرش ادعای خریدار، موضوع تا پایان اردیبهشت ماه سال بعد از انجام معامله به صورت تجمیعی بابت هر فروشنده فهرست برداری شده و اداره مالیاتی مکلف است فهرست مذکور را با مستندات مرتبط ظرف همین مدت به صورت سامانه ای به مرکز دادرسی اعلام نماید. مرکز دادرسی مکلف است در صورت دریافت اطلاعات مذکور، اطلاعات را به ازای هر فروشنده (مودی) - سال تجمیع نموده و اقدام به تشکیل جلسه هیأت حل اختلاف مالیاتی با رعایت مقررات مرتبط نماید.

13.2. چنانچه سازمان از طریق سامانه اطلاعاتی یا اطلاعات واصله، با مواردی دال بر عدم ارسال یا عدم تطبیق صورتحسابهای ارسالی در سامانه با واقعیت امر برخورد نماید، در رعایت ماده 9 قانون سامانه مودیان در صورت احراز عدم ارسال اطلاعات از سوی فروشنده یا عدم تطبیق اطلاعات با اطلاعات سامانه، موضوع در سامانه اداره مالیاتی به ثبت رسیده و نسخه ای از گزارش می‌بایست

به فروشنده ابلاغ گردد. فروشنده از تاریخ ابلاغ مکلف است ظرف مدت سی روز نسبت به ارسال یا اصلاح اطلاعات ارسالی در سامانه اقدام نماید. در صورت عدم اقدام در مهلت مقرر یا اعلام فروشنده مبنی بر عدم پذیرش گزارش، موضوع تا پایان اردیبهشت ماه سال بعد از انجام معامله مرتبط به صورت تجمیعی بابت هر فروشنده فهرست برداری شده و اداره مالیاتی مکلف است فهرست مذکور را با مستندات مرتبط ظرف همین مدت به صورت سامانه ای به مرکز دادرسی اعلام نماید. مرکز دادرسی مکلف است در صورت دریافت اطلاعات مذکور، اطلاعات را به ازای هر فروشنده (مودی)-سال تجمیع نموده و اقدام به تشکیل جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی با رعایت مقررات مرتبط نماید.

14. چنانچه وفق مقررات ماده 161 ق.م.م در مواردی که مالیات مودی هنوز قطعی نشده یا مراحل اجرایی آن طی نشده است و بیم تفریط اموال از طرف مودی به قصد فرار از پرداخت مالیاتی می رود اداره امور مالیاتی می تواند با ارائه دلایل کافی از هیات حل اختلاف مالیاتی درخواست نماید که برای مودی قرار تامین مالیات صادر نماید. در این موارد هیات مذکور می بایست به ترتیب ذیل نسبت به بررسی درخواست و صدور رای (قرار تامین) اقدام نماید:

الف. هیات حل اختلاف مالیاتی می تواند بر مبنای ادله دریافتی درخواست اداره امور مالیاتی را رد یا تایید نماید. چنانچه هیات حل اختلاف مالیاتی صدور قرار تامین را لازم تشخیص دهد نسبت به تعیین مبلغ در رای صادره اقدام می نماید. رای صادره قطعی و لازم الاجرا است.

ب. ارسال درخواستهای متعدد یا تکراری از سوی اداره امور مالیاتی برای صدور قرار تامین جهت مودی خاص برای عملکرد/دوره مشخص مشروط به ارائه ادله و مستندات جدید بلامانع است. در این موارد هیات حل اختلاف مالیاتی موظف است درخواست واصله را با توجه به ادله جدید بررسی و رای مقتضی را صادر نماید.

15. در صورتی که قرار تامین اجراء گردد و مؤدی به موجب رأی قطعی هیات حل اختلاف مالیاتی یا سایر مراجع ذیصلاح مستحق پرداخت مالیات نباشد و برابر قرار تامین صادره متحمل خسارتی گردد، چنانچه ضرر و زیان ناشی از عدم ارائه مدارک و مستندات از سوی مودی باشد، ضرر و زیان بر عهده مودی است. اما چنانچه ضرر و زیان سهوا توسط ماموران مالیاتی یا نمایندگان هیات رخ داده باشد جبران آن بر عهده سازمان امور مالیاتی بوده و چنانچه ضرر و زیان از روی علم و عمد توسط ماموران مالیاتی یا نمایندگان هیات حل اختلاف مالیاتی رخ داده باشد، جبران آن بر عهده ماموران مالیاتی یا نمایندگان متخلف حسب مورد خواهد بود. تشخیص عمدی یا سهوی بودن و مسئول تخلف با مراجع قضایی است اما تعیین میزان ضرر و زیان بر عهده شورای عالی مالیاتی خواهد بود.

16. وفق مقررات ماده 243 ق.م.م چنانچه اداره امور مالیاتی ذیربط درخواست مودی جهت استرداد مالیات پرداختی را وارد نداند، مراتب را می بایست کتبا یا سیستمی به مودی ابلاغ نماید. مودی از تاریخ ابلاغ دلایل عدم استرداد می تواند ظرف سی روز از تاریخ اعلام نظر اداره مذکور از هیات حل اختلاف مالیاتی درخواست رسیدگی کند. چنانچه هیات حل اختلاف مالیاتی بر مبنای اسناد و مدارک اعتراض مودی را وارد بداند رای به استرداد تمام یا بخشی از مالیات پرداختی را داده و در غیر اینصورت هیات حل اختلاف مالیاتی رای به رد شکایت مودی می دهد. در هر حال رای هیات حل اختلاف مالیاتی در این مورد قطعی و غیرقابل تجدیدنظر است.

17. هیات ماده 243 ق.م.م می تواند در صورت اعتراض مودی، بابت استرداد اضافه پرداختی بابت مالیات و جرائم به تفکیک رسیدگی و اظهارنظر نماید. در این صورت هیات مکلف به صدور رای به تفکیک اصل و جرائم متعلقه است.

18. در مواردی که مودی مشمول جرائم موضوع ماده 37 ق.م.ا ادعا نماید که خارج از اراده خود امکان پرداخت مالیات و عوارض موضوع قانون مذکور را در مواعد مقرر نداشته است، اعتراض وی در هیات حل اختلاف مالیاتی قابل بررسی است. چنانچه هیات حل اختلاف مالیاتی بر مبنای اسناد و مدارک مثبت ادعای مودی را مورد پذیرش قرار دهد رای به بخشودگی جرائم داده و در غیراینصورت رای مبنی بر رد ادعای وی صادر می نماید و آن رای قابل تجدیدنظر خواهی است.

19. جهت طرح اعتراض در هیات حل اختلاف مالیاتی تجدیدنظر مودی مکلف است آن میزان از مالیات مورد قبول را پرداخت نماید و نسبت به مازاد آن اعتراض خود را در مهلت مقرر تسلیم کند. در صورت عدم پرداخت مالیات مورد قبول، آن بخش از مالیات جهت وصول به اداره وصول و اجرا ارجاع می گردد اما عدم پرداخت مالیات مورد قبول مانع از طرح اعتراض مودی در هیات حل اختلاف تجدیدنظر نخواهد بود.

20. جهت طرح و رسیدگی به اعتراض مودی در هیات حل اختلاف بدوی و تجدیدنظر موضوع مواد 244 و 247 ق.م.م، هیات موضوع ماده 257 ق.م.م، هیات موضوع ماده 216 ق.م.م، هیات موضوع تبصره ماده 157 ق.م.م، هیات موضوع ماده 161 ق.م.م، هیات موضوع ماده 9 قانون پایانه های فروشگاه و سامانه مودیان و هیات موضوع تبصره ماده 37 ق.م.ا الزامی به پرداخت یا وثیقه گذاری بابت مالیات و عوارض و جرائم مورد اعتراض نمی باشد.

21. چنانچه رای هیات حل اختلاف مالیاتی بدوی از سوی یکی از طرفین مورد اعتراض قرار گیرد، در مرحله تجدیدنظر فقط به ادعای آن طرف رسیدگی و رای صادر می شود.

22. رای صادره توسط هیات حل اختلاف مالیاتی بایستی متضمن اظهارنظر موجه و مدلل نسبت به اعتراض مودی بوده و در صورت اتخاذ تصمیم به تعدیل درآمد مشمول مالیات، جهات و دلایل آن توسط هیات در متن رای قید شود.

23. مشخصات آراء صادره

رای صادره از هیات های حل اختلاف مالیاتی باید حاوی نکات ذیل باشد :

الف - شماره رأی با ذکر تاریخ و شناسه مودی،

ب - مشخصات هویتی مودی و نشانی وی،

ج - منبع مالیاتی مورد اعتراض،

د - سال مورد اعتراض (سال مورد رسیدگی)،

ه - خلاصه اظهارات مودی و مامور مالیاتی،

و - کد پستی مودی،

ز - ذکر اصول و مواد قانونی مورد استناد در رای،

ح - مآخذ درآمد مشمول مالیات یا مآخذ محاسبه مالیات یا جرائم مورد مطالبه و مورد رای به عدد و حروف،

ط - مشخصات و سمت اعضای هیات رسیدگی کننده به همراه امضای آنها،

ی - قید نظر اقلیت در صورت وجود در متن رای.

24. هیات های حل اختلاف مالیاتی موظفند به اختلافات مالیاتی طبق قانون مالیاتهای مستقیم و سایر قوانین و مقررات موضوعه رسیدگی نموده و رأی مقتضی صادر نمایند و در مورد جزئیات اعتراض به طور مشخص و به تفکیک بندهای اعتراض مودی تعیین تکلیف نموده و از صدور آراء به صورت عام و کلی خودداری نمایند.

25. هیات حل اختلاف مالیاتی پس از ختم رسیدگی و با توجه به محتویات پرونده و ادله موجود در همان جلسه یا حداکثر ظرف سه روز پس از برگزاری جلسه، توسط نماینده بند (2) اقدام به انشای رای می نماید و به امضای اعضا می رسد، مگر اینکه انشای رای متوقف به تمهید مقدماتی باشد که در این صورت با صدور قرار کارشناسی، پرونده جهت مهیا شدن برای صدور رای به مجریان قرار تحویل می گردد. در این خصوص نمایندگان بند 1 و 3 مکلف هستند اظهارنظر خود نسبت به موضوع اعتراض را کتبا به نماینده بند 2 اعلام نمایند. این امر در حکم انشای رای نبوده و نماینده بند 2 به استناد ماده 244 ق.م.ا.ق اقدام به انشای رای می نماید.

26. رای هیات حل اختلاف مالیاتی نمی تواند مشروط باشد و در رای صادره حکم مقرر نباید منوط به رخداد شرایط خاص یا عام باشد.

27. هرگاه در تنظیم و تحریر رای هیات حل اختلاف مالیاتی، اشتباهی در محاسبه ماخذ مشمول مالیات یا درآمد مشمول مالیات مورد رای صورت گیرد، قبل از صدور برگ اجرایی، هیات حل اختلاف مالیاتی راسا به درخواست مودی یا اداره امور مالیاتی مربوط به موضوع رسیدگی و رای را تصحیح می نماید و رای اصلاحی به مودی ابلاغ خواهد شد. تسلیم رای اصلی بدون رای اصلاح شده ممنوع می باشد. آن بخش از حکم موضوع رای که مورد اشتباه نبوده در صورت قطعیت اجراء خواهد شد.

28. چنانچه رای هیات حل اختلاف بدوی نیازمند اصلاح اشتباه موضوع ماده 249 ق.م.ا.ق باشد، هیات حل اختلاف مالیاتی در رعایت ماده 249 ق.م.ا.ق تا قبل از صدور رای توسط هیات حل اختلاف تجدیدنظر قابل تشکیل است و در صورت صدور رای در هیات حل اختلاف تجدیدنظر، رای هیات حل اختلاف تجدیدنظر قابل طرح در هیات حل اختلاف ماده 249 ق.م.ا.ق خواهد بود. در مورد اخیر هیات حل اختلاف موضوع ماده 249 ق.م.ا.ق اقدام به اصلاح رای هیات حل اختلاف بدوی و آثار آن در رای هیات حل اختلاف تجدیدنظر خواهد نمود.

29. در مواردی که اعضای هیات در مراحل بدوی و تجدیدنظر تکراری باشند یا در صورت عدم حضور نماینده انتخابی مؤدی موضوع بند 3 ماده 244 قانون مالیاتهای مستقیم علیرغم انتخاب مؤدی در مهلت مقرر وفق مقررات و امضای آرای هیات توسط سایر نمایندگان، آرای صادره در حکم صورتجلسه بوده و اظهارنظر هیات، رأی محسوب نمی گردد. در چنین مواردی در هر مرحله از دادرسی مالیاتی (با درخواست کتبی مؤدی یا اداره امور مالیاتی) ضمن بررسی موضوع و با تایید مدیر دادرسی مربوطه یا اعلام کتبی رییس مرکز دادرسی مالیاتی، می بایست مجدداً از مؤدی با رعایت قوانین و مقررات دعوت بعمل آورند.

در این خصوص اگر ایراد مطروحه ناشی از تشکیل جلسه هیات حل اختلاف بدوی بوده و آن هیات اظهارنظر نموده باشد، کل فرآیند دارای نقص بوده و در هر مرحله ای که موضوع احراز گردد، مدیر دادرسی مکلف به تشکیل جلسه هیات حل اختلاف بدوی و شروع

مجدد فرآیند دادرسی است. اما اگر ایراد مطروحه در سایر مراحل دادرسی مالیاتی رخ دهد و رأی هیأت حل اختلاف مرحله قبل بدون نقص باشد، مدیر دادرسی مکلف به تجدید دعوت جلسه همان هیأت حل اختلاف مالیاتی مربوطه خواهد بود.

30. هر گاه رسیدگی به اعتراض مودی وابسته به رسیدگی پرونده مالیاتی دیگری باشد هیأت حل اختلاف مالیاتی می تواند با صدور قرار اناطه، رسیدگی به اعتراض مودی را به بعد از اعلام نظر در خصوص پرونده دیگر موکول نماید. در رعایت این بند رسیدگی به مالیات ارزش افزوده وابسته به رسیدگی به مالیات عملکرد نمی باشد.

31. چنانچه رسیدگی به اعتراض مودی منوط به اثبات ادعایی باشد که رسیدگی به آن در صلاحیت مرجع دیگری است، رسیدگی به اختلاف تا اتخاذ تصمیم از مرجع صلاحیت دار متوقف می شود. در این خصوص هیأت حل اختلاف مالیاتی به استناد خواسته مودی اقدام به بررسی اسناد و مدارک و ادله مودی نموده و حسب تشخیص هیأت حل اختلاف مالیاتی در صورت احراز صحت ادعای مودی قرار اناطه به مدت یک ماه صادر می نماید. مودی مالیاتی مکلف است ظرف یک ماه در مرجع صالح اقامه دعوی نموده و رسید آن را به دبیرخانه هیأت حل اختلاف مالیاتی تسلیم نماید. در این صورت جلسه هیأت مجدداً تشکیل و قرار اناطه تا صدور رای یا مدت مشخص حسب تشخیص هیأت حل اختلاف مالیاتی صادر می گردد. در غیر اینصورت پس از دعوت از مودی برای شرکت در جلسه هیأت حل اختلاف مالیاتی، اعتراض مودی در خصوص سایر موارد مورد رسیدگی قرار گرفته و رای مقتضی صادر می شود.

32. آرای قطعی مراجع قضایی برای هیأت حل اختلاف مالیاتی لازم الاجراست. ارائه آرای غیرقطعی مراجع قضایی الزامی برای هیأت های حل اختلاف مالیاتی در صدور قرار استمهال یا اناطه ایجاد نمی نماید.

33. صدور اوراق مالیاتی جداگانه

صدور اوراق مالیاتی به نام افراد متعدد در یک برگ دعوت یا رای صحیح نمی باشد. در اینگونه موارد باید برای هر مؤدی برگ جداگانه صادر و به نشانی اعلام شده از طرف مؤدی ابلاغ گردد.

34. رای هیأت های حل اختلاف مالیاتی با اکثریت آراء، قطعی و لازم الاجراست، لیکن نظر اقلیت باید در متن رای قید گردد.

قرار کارشناسی و ترتیبات صدور آن

ماده 34- هرگاه در رسیدگی به اعتراض مودی یا اداره مالیاتی به دلیل نقص در رسیدگی یا نقص رای صادره یا لزوم بررسی اسناد و مدارک نزد اشخاص ثالث یا کثرت اسناد و مدارک ارائه شده، صدور رای مستلزم بررسی تکمیلی باشد، هیأت حل اختلاف مالیاتی می تواند با صدور قرار کارشناسی از مدیریت دادرسی درخواست نماید که پرونده را جهت انجام بررسی های تکمیلی به کارشناس/کارشناسان مالیاتی ارجاع نماید. در این موارد رسیدگی به اعتراض مودی یا اداره مالیاتی به بعد از اعلام نظر کارشناس/کارشناسان اجرای قرار موکول می شود. در صدور رای و اجرای قرار کارشناسی موارد زیر باید رعایت شود:

1. ذکر جزئیات کارشناسی مورد نیاز و حداقل اطلاعات و مدارک تکمیلی مورد انتظار هیأت حل اختلاف مالیاتی که باید در جریان کارشناسی گردآوری و بررسی شود در متن قرار صادره الزامی است.

2. مدیر دادرسی موظف است حداکثر هفت روز پس از صدور و ثبت قرار کارشناسی نسبت به تعیین کارشناس یا گروه کارشناسی که سرپرست گروه تعیین شده باشد اقدام و با صدور حکم، پرونده را به آنان ارجاع نماید. مدیر دادرسی می بایست با توجه به ویژگی های پرونده و شرایط مجریان قرار در هنگام صدور حکم مجری / مجریان قرار کارشناسی نسبت به تعیین مهلت اجرای قرار تا حداکثر 60 روز اقدام نماید. مهلت مذکور صرفاً یکبار به درخواست هیات حل اختلاف مالیاتی یا مجری قرار و موافقت مدیر دادرسی مربوطه به مدت حداکثر 30 روز قابل تمدید است. گزارش اجرای قرار می بایست پس از تنظیم، در مهلت مذکور توسط یکی از نمایندگان عضو هیات صادرکننده قرار کارشناسی پاراف گردد و در دبیرخانه هیات حل اختلاف مالیاتی به ثبت رسد و جهت تعیین وقت تشکیل جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی اقدام گردد. در صورتی که به هر دلیل نمایندگان هیات صادرکننده قرار کارشناسی در آن مدیریت دادرسی مشغول به فعالیت نباشند، گزارش اجرای قرار با دستور مدیر دادرسی مربوطه به نماینده سازمان امور مالیاتی در هیات حل اختلاف مالیاتی دیگری در همان مدیریت دادرسی و در صورت عدم وجود هیات حل اختلاف مالیاتی دیگر، پرونده به نزدیکترین هیات حل اختلاف مالیاتی در محلی که با محل مزبور در محدوده یک استان باشد، ارجاع شده و در صورت تایید نماینده مذکور، در دبیرخانه هیات حل اختلاف مالیاتی به ثبت رسد و جهت تعیین وقت تشکیل جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی اقدام گردد و پرونده جهت تصمیم گیری به همان هیات ارجاع گردد. در صورتی که گزارش اجرای قرار از نظر احدی از نمایندگان عضو هیات های حل اختلاف مالیاتی مربوطه دارای نقص باشد، موارد ظهر گزارش اجرای قرار درج و مجریان قرار مکلفند نسبت به رفع نقص گزارش اجرای قرار اقدام نمایند. در اینگونه موارد ده روز به مهلت مجریان قرار اضافه خواهد شد.

تبصره 1- عدم ارسال گزارش اجرای قرار به هر دلیلی از جمله عدم وصول پاسخ استعلام از مراجع ذیصلاح در مهلت 60 روزه یا در مدت 10 روزه بابت اصلاح گزارش اجرای قرار، موجب ابطال حکم مجری / مجریان قرار می گردد و گزارش اجرای قرار مذکور قابل استناد برای صدور رای در هیات حل اختلاف مالیاتی نخواهد بود. در این موارد اسامی مجری / مجریان قرار مربوطه که در مهلت مقرر به وظایف قانونی خود عمل نموده اند به دادستانی انتظامی مالیاتی مربوطه اعلام خواهد شد.

تبصره 2- مدیر دادرسی می بایست در صدور احکام رسیدگی قرارهای کارشناسی، پرونده های مالیاتی را به گونه ای بین مجریان قرار تخصیص دهد که به هر مجری قرار منفرداً یا مجتمعاً بیش از 10 پرونده / عملکرد در هر ماه تخصیص نیابد. مدیران دادرسی می بایست در تعداد تخصیص پرونده به مجریان قرار میزان اهمیت پرونده از حیث مبلغ و حجم اسناد ارائه شده را مد نظر قرار دهند. حکم این تبصره در خصوص کارشناسان رسیدگی که منحصراً وظیفه اجرای قرارهای هیات حل اختلاف مالیاتی را بر عهده دارند جاری نمی باشد.

تبصره 3- در صورت تعدد پرونده های مالیاتی که منجر به قرار کارشناسی شده که موجب نقض مقررات تبصره 2 می گردد یا حسب تشخیص مدیر دادرسی مربوطه می توان از خدمات مالیاتی مندرج در بند 3 ماده 34 استفاده نمود.

تبصره 4- مجریان قرار می بایست خواسته هیات صادرکننده اجرای قرار را اجرا نمایند و از هرگونه رسیدگی یا اظهار نظر در خصوص سایر موارد خودداری نمایند. ضمناً مجریان قرار نمی بایست بر اساس نظر یا تشخیص خود تمام یا بخشی از خواسته هیات مذکور را اجرا نمایند. اگر به هر دلیلی امکان اجرای خواسته هیات حل اختلاف مالیاتی برای مجریان قرار میسر نبوده یا از اصلاح موارد نقص

گزارش اجرای قرار که اعضای هیات حل اختلاف مالیاتی ظهر گزارش اجرای قرار درج نموده اند خودداری نمایند، می بایست مراتب و دلایل طی گزارشی توسط مجریان قرار کارشناسی در مهلت مقرر به هیات صادرکننده قرار کارشناسی اعلام گردد. در اینگونه موارد هریک از اعضای هیات حل اختلاف مالیاتی، موضوع را به مدیریت دادرسی برای تشکیل جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی اطلاع داده و مدیریت دادرسی نسبت به تشکیل جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی اقدام می نماید تا در آن جلسه اعضای هیات حل اختلاف مالیاتی، نسبت به گزارش مذکور تصمیم گیری نمایند. در این موارد می بایست تصویری از گزارش مذکور توسط مدیر دادرسی برای دادستانی انتظامی مالیاتی ارسال گردد.

تبصره 5- دلایل قرار کارشناسی صرفاً ناظر به احراز «نقص در رسیدگی» یا «لزوم بررسی اسناد و مدارک نزد اشخاص ثالث» یا «کثرت اسناد و مدارک ارائه شده» می باشد و در صورت اعتراض مودی یا اداره مالیاتی به مفاد قرار کارشناسی می بایست دلایل اعتراض کتبا به هیات حل اختلاف مالیاتی مربوطه اعلام گردد و صرف اعتراض اداره مالیاتی یا مودی دلیلی بر رد اعتبار گزارش اجرای قرار نخواهد بود.

تبصره 6- اجرای به موقع قرارهای کارشناسی و کیفیت آن می بایست در تخصیص پاداش و نظام پرداخت پاداش مدنظر قرار گیرد و یکی از شاخص های آن قرار گیرد.

3. مرکز دادرسی مالیاتی می تواند در هر مورد که رییس مرکز یا رییس کل سازمان امور مالیاتی تشخیص دهد، از خدمات کارشناسی اعضای جامعه حسابداران رسمی و اعضای جامعه مشاوران رسمی مالیاتی و کارشناسان رسمی مالیاتی عضو کانون کارشناسان رسمی قوه قضاییه یا کانون کارشناسان رسمی دادگستری در قالب گروه های کارشناسی اجرای قرار استفاده نماید. بدین منظور جامعه حسابداران رسمی و جامعه مشاوران مالیاتی و کانون کارشناسان رسمی، اسامی اعضای خود که متمایل به فعالیت در این زمینه هستند را کتبا به سازمان امور مالیاتی معرفی نموده و سازمان امور مالیاتی طی احکام صادره گروه های کارشناسی اجرای قرار را تعیین می نماید تا آن گروه های کارشناسی طبق خواسته هیات های صادرکننده قرار کارشناسی نسبت به تنظیم گزارش اجرای قرار در مهلت مقرر اقدام نمایند. در این موارد نسخه ای از احکام قرار کارشناسی می بایست به دادستانی انتظامی مالیاتی تسلیم گردد.

تبصره 1- در راستای اجرای حکم مقرر در بند 3 ماده 34 دستورالعمل دادرسی مالیاتی، مرکز دادرسی مکلف است در سامانه دادرسی مالیاتی اسامی اعضای جامعه مشاوران رسمی مالیاتی و اعضای جامعه حسابداران رسمی و اعضای کانون کارشناسان را که متقاضی اجرای قرارهای کارشناسی هستند را در دسترس قرار داده تا بر آن اساس احکام رسیدگی صادر گردد. گروه های رسیدگی می بایست حداقل از سه نفر عضو تشکیل گردد و سرپرست گروه اجرای قرار نیز در احکام صادره مشخص شود. گزارشات کارشناسی اجرای قرار تنظیمی توسط گروه های مذکور بر اساس مفاد بند 2 ماده 34 دستورالعمل تهیه و تسلیم می گردد و نظر مجریان قرار بر اساس نظر اکثریت بوده و نظر اقلیت نیز در گزارش اجرای قرار درج می گردد. ترکیب مجریان قرار کارشناسی می تواند ترکیبی از اعضای جامعه مشاوران رسمی مالیاتی، جامعه حسابداران رسمی و کانون کارشناسان رسمی یا هر سه عضو به تنهایی از هریک از آنها باشد. احکام کارشناسان اجرای قرار معرفی شده از سوی مرکز دادرسی مالیاتی به مدت سه سال صادر می گردد و با اعلام دادستانی انتظامی مالیاتی، رییس مرکز دادرسی می بایست احکام صادره را زودتر از مهلت مقرر لغو نماید.



تبصره 2- اعضای معرفی شده از کانون کارشناسان رسمی می بایست دارای پروانه کارشناس رسمی مالیاتی باشند.

تبصره 3- پرداخت حق الزحمه مجریان قرار کارشناسی منطبق با نظام پرداخت حق الزحمه کارشناسان رسمی دادگستری خواهد بود و در صورتی که درخواست کارشناسی از سوی مودی باشد، پرداخت آن برعهده مودی است.

تبصره 4- اختیار ارجاع قرار کارشناسی به اشخاص مندرج در ماده 34 دستورالعمل می تواند از سوی رییس مرکز دادرسی مالیاتی به مدیران دادرسی تفویض گردد.

تبصره 5- به منظور حصول اطمینان از رعایت مقررات بندهای فوق الذکر، مدیر دادرسی باید به صورت مستمر پرونده های ارجاع شده جهت اجرای قرار کارشناسی را از حیث رعایت مهلت های فوق مورد پایش قرار دهد و در صورت عدم ارائه گزارش توسط کارشناس/کارشناسان مجری قرار در مهلت مقرر، ظرف یک هفته کاری با لغو حکم کارشناس/کارشناسان مذکور، پرونده را به کارشناس دیگری ارجاع نماید و موضوع لغو حکم را به اطلاع دادستانی انتظامی مالیاتی برساند. در این صورت احکام آن کارشناسان از فهرست کارشناسان اجرای قرار مرکز دادرسی مالیاتی حذف می گردد و نهاد مربوطه مکلف به معرفی جایگزین برای آن نفرات خواهد بود.

4. چنانچه در جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی که جهت بررسی گزارش کارشناسی اجرای قرار برگزار می شود، مودی اسناد و مدارک جدیدی در رد نظر مجریان قرار ارائه نماید، هیات حل اختلاف مالیاتی می تواند راسا یا از طریق صدور قرار کارشناسی مجدد نسبت به موضوع اعتراض به مفاد گزارش کارشناسی اجرای قرار رسیدگی نماید. در اینگونه موارد ذکر دقیق دلایل صدور قرار کارشناسی مجدد یا نتایج رسیدگی مجدد هیات حل اختلاف مالیاتی که راسا انجام داده، در رای یا قرار کارشناسی صادره الزامی است.

5. در صورت درخواست کتبی مودی یا وکیل یا نماینده قانونی وی، اداره امور مالیاتی یا هیات حل اختلاف مالیاتی موظف است حسب مورد رونوشت جزئیات گزارش را که مبنای صدور برگ تشخیص قرار گرفته است و همچنین تصویری از گزارش اجرای قرار را به وی ارائه نماید.

6. چنانچه رسیدگی هیات حل اختلاف مالیاتی منجر به صدور قرار اعم از رسیدگی یا رفع نقص شود، در صورت درخواست کتبی مودی یا وکیل یا نماینده قانونی وی، ابلاغ نسخه ای از قرار کارشناسی صادره به مودی الزامی است.

7. هرگاه نتیجه بررسی اعتراض در هیات حل اختلاف مالیاتی منجر بدان شود که هیات حل اختلاف مالیاتی، طرح موضوع در هیات حل اختلاف را قانونی نداند، اقدام به صدور نظر عدم طرح خواهد نمود. اظهار نظر مذکور قطعی بوده و قابل تجدیدنظرخواهی در هیات حل اختلاف مالیاتی نخواهد بود.

تبصره- عدم طرح، رای هیات حل اختلاف مالیاتی محسوب نمی گردد و در حکم صورتجلسه نظر اعضای هیات حل اختلاف مالیاتی است.

8. مودی یا اداره مالیاتی می تواند در هر زمان از فرایند دادرسی انصراف خود از اعتراض را اعلام نماید. در چنین مواردی چنانچه انصراف از اعتراض قبل از تشکیل جلسه هیات باشد، موضوع دیگر قابل طرح در هیات حل اختلاف مالیاتی نبوده و پرونده مالیاتی

قطعی می گردد. لیکن چنانچه در زمان تشکیل جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی انصراف از اعتراض خود را اعلام نماید، می بایست جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی تشکیل گردد و چنانچه به اعتراض یکی از طرفین رسیدگی می شود، انصراف از اعتراض را به شرح متن پیش نویس رای مکتوب نموده و امضا نماید. در این صورت هیات حل اختلاف مالیاتی رای تایید صادر می نماید. اما چنانچه هیات حل اختلاف مالیاتی در راستای رسیدگی به اعتراض مودی و اداره مالیاتی باشد، انصراف یکی از طرفین مانع از رسیدگی به اعتراض طرف دیگر دعوا نخواهد بود. در این صورت هیات از رسیدگی به اعتراض آن طرف که از اعتراض خود منصرف شده خودداری نموده و به اعتراض طرف دیگر دعوا خواهد پرداخت.

### فصل هفتم: اظهار نظر هیات های حل اختلاف مالیاتی

انواع اظهار نظر

ماده 35- اظهار نظر هیات های حل اختلاف مالیاتی شامل 3 دسته است:

1. رای      2. قرار      3. نظر (صورت جلسه)

1. رای

آرای هیات های حل اختلاف مالیاتی شامل موارد زیر است:

1.1. رای تایید

رای مذکور حسب صدور در هیات های حل اختلاف مالیاتی دارای آثاری به شرح زیر است:

رای تایید - هیات حل اختلاف مالیاتی موضوع ماده 244 ق.م.م. (بدوی): عدم افزایش یا کاهش ماخذ مالیات/ عوارض/ جرائم تعیین شده در برگ تشخیص یا مطالبه

رای تایید - هیات حل اختلاف مالیاتی موضوع ماده 247 ق.م.م. (تجدیدنظر): عدم افزایش یا کاهش ماخذ مالیات/ عوارض/ جرائم تعیین شده در رای هیات حل اختلاف موضوع ماده 244 ق.م.م.

رای تایید - هیات حل اختلاف مالیاتی موضوع ماده 161 ق.م.م: تایید درخواست قرار تامین

رای تایید - هیات حل اختلاف مالیاتی موضوع ماده (9) قانون پایانه های فروشگاهی و سامانه مودیان: تایید تمام تخلفات اعلام شده

رای تایید - هیات حل اختلاف مالیاتی موضوع تبصره ماده (157) ق.م.م: رد شکایت مودی بابت مطالبه مالیات از مودی غیر واقعی

رای تایید - هیات حل اختلاف مالیاتی موضوع 216 ق.م.م: رد شکایت مودی بابت اقدامات اجرایی یا رد شکایت مودی بابت فرایند قطعیت

رای تایید-هیات حل اختلاف مالیاتی موضوع 243 ق.م.م: رد شکایت مودی بابت استرداد مالیات

رای تایید-هیات حل اختلاف مالیاتی موضوع تبصره ماده 37 ق.م.ا: رد درخواست بخشودگی جرائم مودی

رای تایید-هیات حل اختلاف مالیاتی موضوع ماده 257 ق.م.م(همعرض): تایید رای صادره در هیات های حل اختلاف مالیاتی

### 1.2. رای تعدیل

رای مذکور حسب صدور در هیات های حل اختلاف مالیاتی دارای آثاری به شرح زیر است:

رای تعدیل-هیات حل اختلاف مالیاتی موضوع ماده 244 ق.م.م(بدوی): کاهش ماخذ مالیات/عوارض/ جرائم تعیین شده در برگ تشخیص یا مطالبه

رای تعدیل-هیات حل اختلاف مالیاتی موضوع ماده 247 ق.م.م(تجدیدنظر): افزایش یا کاهش ماخذ مالیات/عوارض/ جرائم تعیین شده در رای هیات حل اختلاف موضوع ماده 244 ق.م.م حسب اعتراض اداره مالیاتی یا مودی

رای تعدیل-هیات حل اختلاف مالیاتی موضوع ماده (9) قانون پایه های فروشگاه های و سامانه مودیان: عدم تایید بخشی از تخلفات اعلام شده

رای تعدیل-هیات حل اختلاف مالیاتی موضوع تبصره ماده (157) ق.م.م: تایید بخشی از شکایت مودی بابت مطالبه مالیات از مودی غیرواقعی

رای تعدیل-هیات حل اختلاف مالیاتی موضوع 216 ق.م.م: ابطال اقدامات اجرایی بابت بخشی از اموال یا ابطال بخشی از اقدامات اجرایی

رای تعدیل-هیات حل اختلاف مالیاتی موضوع 243 ق.م.م: تایید استرداد بخشی از مالیات پرداختی

رای تعدیل-هیات حل اختلاف مالیاتی موضوع تبصره ماده 37 ق.م.ا: بخشودگی بخشی از جرائم مودی

رای تعدیل-هیات حل اختلاف مالیاتی موضوع ماده 257 ق.م.م(همعرض): تعدیل ماخذ تعیین شده در رای صادره در هیات های حل اختلاف مالیاتی یا ابطال بخشی از اقدامات اجرایی تایید شده در رای هیات حل اختلاف مالیاتی موضوع ماده 216 ق.م.م

### 1.3. رای رفع تعرض

رای مذکور حسب صدور در هیات های حل اختلاف مالیاتی دارای آثاری به شرح زیر است:

رای رفع تعرض-هیات حل اختلاف مالیاتی موضوع ماده 244 ق.م.م(بدوی): رفع تعرض از ماخذ مالیات/عوارض/ جرائم تعیین شده در برگ تشخیص یا مطالبه

رای رفع تعرض- هیات حل اختلاف مالیاتی موضوع ماده 247 ق.م.م(تجدیدنظر): رفع تعرض از ماخذ مالیات/عوارض/ جرائم تعیین شده در رای هیات حل اختلاف موضوع ماده 244 ق.م.م

رای رفع تعرض- هیات حل اختلاف مالیاتی موضوع ماده 161 ق.م.م: رد درخواست قرار تامین

رای رفع تعرض- هیات حل اختلاف مالیاتی موضوع ماده (9) قانون پایانه های فروشگاهی و سامانه مودیان: رد تمام تخلفات اعلام شده

رای رفع تعرض- هیات حل اختلاف مالیاتی موضوع تبصره ماده (157) ق.م.م: رفع تعرض از مودی معترض و مطالبه مالیات از مودی واقعی

رای رفع تعرض- هیات حل اختلاف مالیاتی موضوع 216 ق.م.م: ابطال اقدامات اجرایی بابت تمام اموال یا ابطال برگه قطعی یا رفع سوء اثر

رای رفع تعرض- هیات حل اختلاف مالیاتی موضوع 243 ق.م.م: تایید استرداد تمام مالیات پرداختی

رای رفع تعرض- هیات حل اختلاف مالیاتی موضوع تبصره ماده 37 ق.م.م: تایید بخشودگی جرائم مودی

رای رفع تعرض- هیات حل اختلاف مالیاتی موضوع ماده 257 ق.م.م(همعرض): رفع تعرض از ماخذ تعیین شده در رای صادره در هیات های حل اختلاف مالیاتی یا ابطال تمام اقدامات اجرایی تایید شده در رای هیات حل اختلاف مالیاتی موضوع ماده 216 ق.م.م  
2. قرار

چنانچه هیات حل اختلاف مالیاتی صدور رای را منوط به فراهم شدن مقدماتی بداند، می تواند جهت ایجاد این مقدمات نسبت به صدور قرارهای زیر اقدام نماید.

1. قرار اناطه: در موارد زیر هیات حل اختلاف مالیاتی می تواند با صدور قرار اناطه، رسیدگی و صدور رای را متوقف سازد:

1.1. هرگاه رسیدگی به اعتراض مودی منوط به رسیدگی به پرونده مالیاتی دیگری باشد، هیات حل اختلاف مالیاتی می

تواند با صدور قرار اناطه رسیدگی به اعتراض مودی را به بعد از تعیین تکلیف پرونده مذکور موکول نماید.

1.2. چنانچه رسیدگی به اعتراض مودی منوط به اثبات ادعایی باشد که در مراجع صلاحیتدار قضایی و شبه قضایی دیگر

در دست بررسی است، هیات حل اختلاف مالیاتی می تواند با صدور قرار اناطه، رسیدگی به اختلاف را تا اتخاذ تصمیم از سوی مرجع مذکور متوقف سازد.

تبصره 1- چنانچه قرار اناطه برای استمهال به دلیل طرح شکایت از سوی وی در مراجع صالح قضایی و شبه قضایی توسط مودی درخواست شده باشد، مودی مکلف است ظرف یک ماه از تشکیل جلسه، دستور لازم دال بر توقف رسیدگی تا

زمان صدور رای در آن مرجع را به هیات حل اختلاف مالیاتی ارائه نماید. ترتیبات رسیدگی به این موضوع به شرح بند 30 و 31 ماده 33 این دستورالعمل خواهد بود.

تبصره 2- درخواست مودی برای قرار اناطه جهت طرح شکایت از سوی وی در مراجع صالح قضایی یا شبه قضایی دلیلی قانونی بر صدور قرار اناطه نخواهد بود.

2. قرار استمهال: چنانچه مودی در جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی ادعا نماید که اسناد و مدارک موثری وجود دارد که ارائه آنها نیازمند زمان و ارائه آن اسناد و مدارک در حال حاضر از اختیار وی خارج است و مودی درخواست مهلت نماید، حسب تشخیص هیات حل اختلاف مالیاتی، می توان با صدور قرار استمهال، مهلت 10 روزه جهت ارائه مدارک مذکور توسط مودی، تعیین نماید. چنانچه مودی ظرف این مدت نسبت به تسلیم مدارک اقدام ننماید، با تجدید دعوت از مودی، هیات حل اختلاف مالیاتی با تشکیل جلسه خارج از نوبت اقدام به صدور رای می نماید. مهلت مذکور در صورت ارائه مدارک و مستندات تا 30 روز دیگر و در صورت ارائه احکام قضایی تا زمانی که حکم قضایی مقرر نموده قابل تمدید است.

تبصره 1- عدم امکان حضور مودی به سبب توقیف یا زندانی شدن یا بیماری یا عزیمت به محل مأموریت یا مسافرت ضروری یا هر دلیل دیگر، فرایند دادرسی را متوقف نمی سازد. اما این امر مانع از آن نیست که در صورت درخواست مودی و تشخیص اعضای هیات حل اختلاف مالیاتی، قرار استمهال صادر گردد.

3. قرار امهال (قرار معین): چنانچه هیات حل اختلاف مالیاتی به این نتیجه برسد که اسناد و مدارک موثری وجود دارد که بررسی آنها توسط هیات حل اختلاف مالیاتی امکانپذیر است اما نیازمند زمان بیشتر از مهلت مقرر بوده یا بررسی موضوع مستلزم بررسی سامانه های مالیاتی یا استعلام از اشخاص ثالث یا بازدید میدانی است، حسب تشخیص هیات حل اختلاف مالیاتی، می توان با صدور قرار امهال، مهلت 10 روزه جهت بررسی موارد فوق توسط هیات حل اختلاف مالیاتی تعیین نماید. در چنین مواردی هیات حل اختلاف مالیاتی می تواند از کارشناسان اجرای قرار معین استفاده نماید. در چنین مواردی پس از حصول نتیجه نیازی به دعوت مجدد از مودی نبوده و هیات حل اختلاف مالیاتی بر اساس نتایج بررسی در مدت مقرر اقدام به صدور رای می نماید. لیکن چنانچه قرار امهال منجر به حصول نتیجه نگردد، هیات حل اختلاف مالیاتی قرار تجدید دعوت صادر نموده و می بایست در اینگونه موارد از مودی برای حضور در جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی مجددا دعوت به عمل آورد.

4. قرار رفع نقص پرونده: در مواردی که بخشی از اسناد و مدارک ضروری موثر بر اتخاذ تصمیم هیات حل اختلاف مالیاتی از سوی اداره مالیاتی ذیربط یا کارشناسان مجری قرار یا دبیرخانه هیات حل اختلاف مالیاتی به هیات حل اختلاف مالیاتی ارائه نشده باشد، هیات مذکور می تواند با صدور قرار رفع نقص درخواست تکمیل پرونده مالیاتی را نماید. اشخاص ذیربط موظفند حداکثر ظرف یک هفته از تاریخ ابلاغ قرار مذکور نسبت به رفع نقص پرونده و تجدید دعوت از مودی و تجدید جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی اقدام نمایند.

5. قرار تجدید دعوت: در موارد زیر هیات حل اختلاف مالیاتی می تواند با صدور قرار تجدید دعوت مقرر نماید تا مجددا نسبت به تعیین وقت تشکیل جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی و تجدید دعوت از مودی اقدام گردد:

5.1. هرگاه هیات حل اختلاف مالیاتی حضور نماینده اداره مالیاتی یا شخص ثالث مطلع را در جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی ضروری بدانند و علیرغم ابلاغ اوراق دعوت ایشان به هیات حل اختلاف مالیاتی، وی در جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی حاضر نباشد، هیات می تواند با صدور قرار تجدید دعوت، رسیدگی را به جلسه ای دیگر با حضور این اشخاص موکول نماید.

5.2. هرگاه نظر هیات حل اختلاف منتج به قرار کارشناسی یا استمهال یا قرار رفع نقص یا صورتجلسه گردد می بایست از مودی برای حضور مجدد در جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی دعوت به عمل آید.

6. قرار ارزیابی: هرگاه شرایط مقرر در ماده 40 این دستورالعمل رخ دهد، هیات می تواند قرار ارزیابی صادر نماید.

3. نظر (صورتجلسه)

در مواردی ممکن است جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی تشکیل گردد اما منجر به صدور رای نگردد. در چنین مواردی نتیجه حاصله در قالب صورتجلسه مکتوب گردیده و ماهیت رای را ندارد. این موارد به شرح زیر است:

1. چنانچه نظر هر سه عضو هیات حل اختلاف مالیاتی متفاوت از هم بوده و این امر منجر به صدور رای نگردد، نظرات هر سه نماینده مکتوب گردیده و موضوع طی صورتجلسه ای به مدیر دادرسی هیات حل اختلاف مالیاتی ارجاع می گردد تا نسبت به طرح موضوع در هیات حل اختلاف مالیاتی دیگر و تجدید دعوت از مودی اقدام گردد.

2. چنانچه به هر دلیل پس از اعلام آغاز جلسه رسمی هیات حل اختلاف مالیاتی، جلسه از رسمیت خارج شود و صدور رای / قرار به هر دلیلی امکانپذیر نباشد، مراتب می بایست در قالب صورتجلسه تنظیم و به امضای حاضرین در جلسه برسد و جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی تجدید دعوت گردیده و از مودی مجددا برای حضور در جلسه دعوت به عمل آید.

3. هرگاه مودی درخواست نماینده بند 3 از مرجع خاصی را در موعد مقرر تسلیم نموده باشد و آن نماینده در جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی حاضر نباشد یا نماینده از مرجع دیگری در جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی حاضر شده باشد، مراتب می بایست در قالب صورتجلسه تنظیم و به امضای حاضرین در جلسه برسد و جلسه هیات تجدید دعوت گردیده و از مودی مجددا برای حضور در جلسه دعوت به عمل آید. مدیر دادرسی مکلف به بررسی رعایت موضوع این بند قبل از تشکیل جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی است، اما مسئولیت بررسی رعایت مفاد این بند در بدو تشکیل جلسه هیات برعهده نماینده بند 1 هیات حل اختلاف مالیاتی است.

4. عدم رعایت شرایط مقرر در ماده 18 این دستورالعمل به استناد تبصره 4 ماده مذکور.

5. در صورتی که شرایط مقرر در ماده 23 این دستورالعمل رخ دهد.

6. در صورتی که شرایط مقرر در ماده 29 این دستورالعمل رخ دهد.

7. در صورتی که شرایط مقرر در بند 7 ماده 34 این دستورالعمل رخ دهد.

### فصل هشتم: صدور رای یا قرار

#### انشای رای/قرار

ماده 36- پس از ختم جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی، نتیجه رسیدگی به اعتراض مودی یا اداره مالیاتی بر مبنای نظر اکثریت نمایندگان هیات حل اختلاف مالیاتی تعیین و رای یا قرار مربوطه بر این اساس صادر می شود، لیکن نظر اقلیت در صورت وجود الزاما باید در متن رای قید شود. در انشای رای/قرار باید موارد زیر رعایت گردد:

1. مطابق قانون انشای رای یا قرار باید حداکثر ظرف 3 روز کاری از تاریخ تشکیل هیات حل اختلاف مالیاتی توسط نماینده بند 2 انجام شود. چنانچه انشای رای در مهلت مقرر صورت پذیرد لیکن برای ثبت رای در سامانه های مالیاتی مشکلاتی رخ دهد، خللی بر اعتبار آرای صادره در اجرای این بند وارد نمی باشد.

2. رئیس جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی برای برگزاری جلسه و اداره آن، نماینده بند 1 می باشد. رعایت ترتیبات اداری، بررسی اوراق هویتی، اجازه حضور به مودی و رعایت مفاد قوانین و مقررات در برگزاری جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی برعهده نماینده بند 1 است. اما انشای رای هیات حل اختلاف مالیاتی با نماینده بند 2 بوده و فارغ از انشا یا عدم انشای رای از سوی نماینده بند 2، نمایندگان بند 1 و 3 مکلف هستند نظر خود را به صورت مکتوب در پیش نویس رای درج نمایند. در صورت یکسان بودن نظر نمایندگان، نظر هر سه عضو یکجا درج و به امضای نمایندگان می رسد.

3. رای هیات حل اختلاف مالیاتی باید متضمن اظهار نظر موجه و مدلل نسبت به اعتراض مودی باشد و از بکارگیری عبارات کلی و مبهم پرهیز شود.

4. در صورت اتخاذ تصمیم به تعدیل ماخذ یا رفع سوء اثر و ابطال عملیات اجرایی، جهات و دلایل آن باید توسط هیات حل اختلاف مالیاتی در متن رای قید شود. در این موارد هیات حل اختلاف مالیاتی می بایست اقلام درآمدی، هزینه ای یا معافیهایی که تغییر آنها منجر به تعدیل ماخذ می گردد یا مواردی که موجب ابطال عملیات اجرایی یا رفع سوء اثر از آن می گردد را به صورت دقیق در متن رای قید نماید.

5. ثبت رای هیات حل اختلاف مالیاتی منوط به اظهار نظر سیستمی هر سه نماینده در مورد رای انشا شده (در مقام اکثریت یا اقلیت) است. در صورت فقدان نسخه سیستمی رای/قرار، چنانچه نسخه دست نویس آن در جلسه دادرسی تهیه و به امضای هر سه نماینده رسیده باشد، به عنوان نتیجه جلسه دادرسی قابل قبول بوده و مناط عمل می باشد.

6. هرگاه در تنظیم و نوشتن رای/قرار سهو قلم رخ دهد مثل از قلم افتادن کلمه ای یا زیاد شدن آن، تا وقتی که از آن درخواست تجدیدنظر نشده، با درخواست مدیر دادرسی، جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی بدون نیاز به دعوت از مودی یا اداره مالیاتی، صرفا یکبار قابل تشکیل بوده و ضمن تنظیم صورتجلسه ای نسبت به اصلاح رای/قرار تصمیم گیری نموده و با شرط عدم تغییر

نتیجه رای/قرار، در صورت لزوم رای/قرار را تصحیح می نماید. رای/قرار تصحیحی به طرفین ابلاغ خواهد شد. تسلیم رونوشت رای اصلی بدون رونوشت رای تصحیحی ممنوع است.

تبصره ۱ - در مواردی که رای اصلی قابل تجدیدنظر است، رای تصحیح شده نیز در همان مدت قانونی اعتراض به رای اصلی، قابل تجدیدنظرخواهی خواهد بود.

ثبت و ابلاغ رای / قرار هیات حل اختلاف مالیاتی

ماده 37- ثبت رای /قرار صرفاً پس از امضا یا حسب مورد تایید سیستمی آن توسط هر سه عضو هیات حل اختلاف مالیاتی دارای وجاهت قانونی است. دبیرخانه هیات حل اختلاف مالیاتی مکلف است رای/قرار صادره را حداکثر ظرف ده روز کاری از تاریخ صدور در سامانه مالیاتی درج نماید. رای صادره به صورت الکترونیک در کارتابل اداره مالیاتی بارگزاری شده و در غیر اینصورت دبیرخانه هیات حل اختلاف مالیاتی مکلف است حداکثر ظرف ده روز از تاریخ درج رای در سامانه، نسخه ای از رای صادره را با پرونده مالیاتی مربوطه به اداره مالیاتی ذیربط ارسال نماید.

تبصره 1. وظیفه ابلاغ اوراق رای بصورت سیستمی یا کاغذی با اداره مالیاتی مربوطه است.  
تبصره 2. در خصوص آرای تجدیدنظر نسخه ای از آرا حداکثر ظرف ده روز از تاریخ درج رای در سامانه باید توسط دبیرخانه هیات حل اختلاف مالیاتی به دادستانی انتظامی مالیاتی تسلیم گردد یا دسترسی به آرای صادره برای دادستانی انتظامی مالیاتی به صورت سیستمی فراهم گردد.

ماده 38- ابلاغ آرا یا قرارهای صادره توسط هیات های حل اختلاف مالیاتی یا تسلیم تصویر یا رونوشت آن قبل از آنکه رأی یا قرار به امضای هر سه عضو هیات حل اختلاف مالیاتی برسد، ممنوع است.

ماده 33- ابلاغ یا تسلیم اوراق آرا/قرارهای صادره هیات های حل اختلاف مالیاتی و صورتجلسات تنظیمی مرتبط با هیات های حل اختلاف مالیاتی توسط مدیریت دادرسی صرفاً به همان مودی و اداره مالیاتی مربوطه مجاز است. تسلیم رونوشت اوراق مذکور به دادستانی انتظامی مالیاتی توسط مدیر دادرسی مالیاتی بلامانع است.

اصلاح اشتباه در رای صادره

ماده 39- در مواردی که به درخواست مودی یا اداره امور مالیاتی مربوط مشخص شود در تنظیم و تحریر رای هیات حل اختلاف مالیاتی اشتباهی در محاسبه ماخذ یا درآمد مشمول مالیات صورت گرفته است، پرونده امر در هر مرحله که باشد باید در اسرع وقت به هیات حل اختلاف مالیاتی ارجاع شود تا هیات حل اختلاف مالیاتی راساً به موضوع رسیدگی و در اجرای مقررات ماده 249 ق.م.م رای را تصحیح نماید. در اینگونه موارد درخواست مودی یا اداره امور مالیاتی بدو تسلیم مدیر دادرسی مربوطه شده و مدیر دادرسی آن را به هیات صادرکننده رای ابلاغ می نماید تا نسبت به طرح موضوع در هیات حل اختلاف مالیاتی موضوع ماده 249 ق.م.م اقدام گردد. چنانچه به هر دلیلی احدی از نمایندگان هیات حل اختلاف صادرکننده رای



حاضر نباشد، موضوع توسط مدیر دادرسی مورد بررسی قرار گرفته و نماینده مذکور توسط سایر نمایندگان حاضر جایگزین می گردد.

تبصره 1- اصلاح رای در رعایت ماده 249 ق.م.م مستلزم دعوت از مودی یا اداره مالیاتی برای حضور در جلسه نمی باشد. اما می بایست برای تشکیل جلسه از نمایندگان بند 1 و 2 و 3 کتبا دعوت به عمل آید.

تبصره 2- رای صادره در هیات حل اختلاف مالیاتی موضوع ماده 249 ق.م.م می بایست به مودی ابلاغ گردد و کتبا یا سیستمی نیز توسط مدیر دادرسی به اداره مالیاتی مربوطه اعلام شود.

تبصره 3- در رای صادره هیات حل اختلاف مالیاتی موضوع ماده 249 ق.م.م می بایست صراحتاً ابطال رای قبلی که اصلاح گردیده درج گردد. از تاریخ صدور رای، مفاد رای قبلی هیات حل اختلاف مالیاتی ابطال می گردد.

درخواست کارشناس رسمی جهت ارزیابی داراییها و بدهیها توسط مودی

ماده 40- در صورتی که مؤدی مالیاتی به نحوه ارزیابی و ارزش تعیین شده داراییها و بدهیها معترض باشد می تواند درخواست استفاده از خدمات کارشناس رسمی از کانون کارشناسان رسمی قوه قضاییه یا کانون کارشناسان رسمی دادگستری و قبول هزینه آن را به هیات های حل اختلاف مالیاتی اعلام دارد. در صورت قبول درخواست مودی و صدور قرار ارزیابی از سوی هیات حل اختلاف مالیاتی مربوطه، مدیر دادرسی موظف است بر اساس قرار ارزیابی صادره کتبا از کانون کارشناسان درخواست گروه کارشناسی سه نفره و اعلام هزینه کارشناسی نماید. گروه کارشناسان رسمی مکلف است ظرف 60 روز از تاریخ ارجاع کانون کارشناسان نسبت به تنظیم و تسلیم گزارش کارشناسی ارزیابی داراییها و بدهیها به مدیریت دادرسی مربوطه اقدام نماید. مدیر دادرسی پس از دریافت گزارش می بایست خارج از نوبت نسبت به احاله پرونده مالیاتی به هیات حل اختلاف مالیاتی جهت صدور رای اقدام نماید. مودی موظف است هزینه ارزیابی را مطابق مبالغ اعلام شده از سوی کانون کارشناسان ظرف یک هفته پس از اعلام مدیر دادرسی مربوطه پرداخت نماید. عدم دریافت گزارش ارزیابی کارشناسان رسمی به دلیل عدم پرداخت هزینه کارشناسی منجر به رد درخواست کارشناسی مودی گردیده و هیات خارج از نوبت و با دعوت مجدد از مودی تشکیل گردیده و نسبت به موضوع اصدار رای خواهد نمود.

برگ دعوت به هیات حل اختلاف مالیاتی

ماده 41- اوراق دعوت به هیات حل اختلاف و آرا و قرارهای صادره می بایست با توجه به موارد زیر صادر شوند:

1. صدور اوراق مالیاتی به نام افراد متعدد در یک برگ دعوت یا رای صحیح نمی باشد. در اینگونه موارد باید برای هر مؤدی برگ جداگانه صادر و به نشانی اعلام شده از طرف مؤدی ابلاغ گردد. در مورد پرونده های مشارکتی اعم از قهری و مدنی، باید اوراق مالیاتی به هر مودی جداگانه ابلاغ گردد.

2. چنانچه همزمان چندین پرونده مربوط به یک مودی برای دادرسی ارجاع و تعیین وقت شده باشد، ابلاغ زمان تشکیل و دعوت از مودی برای حضور در هیات حل اختلاف مالیاتی در یک برگ دعوت واحد بلامانع است.

## فصل نهم- سایر

دسترسی به مندرجات پرونده مالیاتی

ماده 42- در صورت درخواست کتبی مودی یا وکیل قانونی با ارائه و کالتنامه رسمی یا نماینده قانونی مودی با ارائه معرفی نامه رسمی برای دسترسی به گزارش اجرای قرار یا گزارش پایه مالیاتی و مبنای تعیین مآخذ یا صدور دستور عملیات اجرایی، مدیر دادرسی موظف است تصویری از موارد درخواستی را به مودی دهد یا اجازه رونوشت برداری یا تصویربرداری مودی از آن را صادر نماید و مراتب دریافت رونوشت یا تصویربرداری توسط مودی در دبیرخانه مدیریت دادرسی به ثبت برسد.

حقوق و تکالیف وراثت یا مدیران تصفیه

ماده 43- در مورد اشخاص حقیقی در صورت فوت مودی و در مورد اشخاص حقوقی در صورت ثبت انحلال آنها در اداره ثبت شرکتها، کلیه حقوق و تکالیف مربوط به رسیدگی به اعتراض مودی حسب مورد به وراثت یا مدیر تصفیه منتقل می شود. در مورد متوفی، اوقات رسیدگی هیات حل اختلاف مالیاتی باید به همه وراثت طبق آگهی انحصار وراثت ابلاغ شود. عدم حضور مدیر تصفیه/وراثت یا وکیل یا نماینده قانونی آنها مانع از رسیدگی هیات حل اختلاف مالیاتی نمی باشد.

اتخاذ رویه های مختلف در آرای هیات های حل اختلاف مالیاتی در موارد مشابه

ماده 44- هرگاه آرای هیات های حل اختلاف مالیاتی نسبت به موارد مشابه رویه های مختلف اتخاذ شده باشد، حسب ارجاع وزیر امور اقتصادی و دارایی یا رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور یا رئیس شورای عالی مالیاتی، هیات عمومی شورای عالی مالیاتی وفق مقررات ماده 258 ق.م.م. تشکیل و با بررسی موضوع مورد اختلاف، نسبت به آن رای صادر می نماید. رای هیات عمومی شورای عالی مالیاتی برای شعب شورای عالی مالیاتی، هیات های حل اختلاف مالیاتی و ماموران مالیاتی در موارد مشابه لازم الاتباع است.

تعیین و به روز آوری قواعد، فرمها و روشها

ماده 45- تعیین و ابلاغ قواعد مربوط به رتبه بندی نمایندگان هیات های حل اختلاف مالیاتی، سطح بندی پرونده های مالیاتی و نحوه تخصیص پرونده های سطوح مختلف به نمایندگان با لحاظ نمودن اولویت های سازمان، تعداد پرونده های مربوط به منابع مختلف قابل طرح در هر هیات حل اختلاف مالیاتی، سطوح مهارتی مورد نیاز برای رسیدگی به پرونده های مالیاتی مختلف و آموزش نمایندگان هیات حل اختلاف مالیاتی و... توسط مرکز دادرسی مالیاتی انجام و حسب نیاز با تغییر شرایط و تشخیص رییس مرکز دادرسی قابل بازبینی است.

رتبه بندی نمایندگان مبتنی بر عملکرد، ارزیابی کیفیت آرای صادره به صورت نمونه ای، تکریم ارباب رجوع و رضایت سنجی، نتایج آزمونهای علمی و تخصصی، ارزیابی مدیریت دادرسی مربوطه، ساعات حضور، میزان مشارکت در فعالیتهای مرکز

دادرسی مالیاتی و سایر شاخصه‌هایی است که از سوی رییس مرکز دادرسی مالیاتی تعیین می‌گردد. مرکز دادرسی مالیاتی ملزم است بر اساس شاخصه‌های فوق نظام جبران خدمات را طراحی و پاداش مبتنی بر آن شاخصه‌ها پرداخت گردد.

#### ابلاغ و اجرای دستورالعمل

ماده 46- این دستورالعمل در 46 ماده در تاریخ ..... به تصویب ..... رسیده و از تاریخ ..... برای تمام پرونده‌های مطروحه در هیات‌های حل اختلاف مالیاتی لازم الاجرا می‌باشد. از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این دستورالعمل، مفاد دستورالعمل دادرسی مالیاتی مصوب سال 1387 و الحاقات و اصلاحات آن و مفاد سایر بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه‌ها در موارد مغایر با این دستورالعمل ملغی می‌گردد.

پیش نویس غیر قابل استناد